

Katoliški GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:

34170 Gorica, Riva Piazzutta, 18 - tel. 83-177

PODUREDNIŠTVO:

34135 Trst, Vicolo delle Rose, 7 - tel. 414646

Polletna naročnina L 1.750

Letna naročnina L 3.500

Letna inozemstvo L 4.500

Poštno čekovni račun: štev. 24/12410

Leto XXIV. - Štev. 45 (1227)

Gorica - četrtek, 16. novembra 1972 - Trst

Posamezna številka L 80

Tri nadvse pomembne slovenske ustanove

Le premalo se zavedamo pomena, ki ga imajo za slovensko prisotnost v svetu tri zelo važne ustanove, ki so jih osnovali Slovenci zunaj matične države: Slovenik v Rimu, Korotan na Dunaju in Zavod sv. Družine v Gorici.

Tožimo, da je sodobni človek pogreznjen v materializem, da je zamrl sleherni idealizem, da ni med nami več plemenitih src, pa smo priča, kako iz nič vstajajo župnijski in kulturni domovi, dvorane in športna igrišča, dušnopastirska središča in docela nove družbene strukture. Kljub resnim krizam: krizi družine in družinske vzgoje, krizi vasi in kmečkega stanu, krizi struktur in družbenih odnosov, krizi vere in morale, je med našim ljudstvom zelo veliko poštrevovalnih in delavnih ljudi.

Pa moram omeniti tudi ljudi, ki živijo zunaj Slovenije, a ki so zasnovali ustanove in izvedli dela, ki bodo še za dolge dobe v veliko korist in blagoslov našemu ljudstvu.

SLOVENIK V RIMU

Ozki krog rimskih Slovencev, med njimi zlasti msgr. Maksimilijan Jezernik in dr. Jošt Martelanc, je znal s pomočjo sodelavcev, razpršenih po vsem svetu, zbrati sredstva in postaviti sredi Rima »Slovenik«, košček domovine, ki bo ne samo zgovorna priča slovenske prisotnosti v središču krščanstva, temveč tudi dom, kjer se bodo srečavali in tudi stanovali Slovenci, ki se bodo mudili v Rimu; obenem bo to znanstveni zavod z bogato knjižnico in arhivom, torej nov temelj in žarišče slovenske kulture.

Slovesna otvoritev Slovenika v Rimu bo 19. in 20. junija 1973. V pripravi so podrobni načrti za vseslovensko romanje v Rim iz domovine, iz zamejstva in iz zdomstva. Ob Sloveniku se bo po svojih številnih zastopstvih idealno zbral ves slovenski narod. Slovenci bomo ob odprtju tega našega rimskega zavoda imeli posebno avdienco pri sv. očetu, kateri bo sledilo družabno srečanje vseh romarjev in seveda tudi srečanja posameznih romarskih skupin.

Povabilu na otvoritev so se že odzvali vsi slovenski škofje in goriški nadškof msgr. Peter Cocolin. Skrb za bivanje v Rimu, pa po potrebi tudi za organizacijo romanj, je že prevzela rimska potovalna agencija »Catintour«. Prav bi bilo, da bi organizatorji vsakoletnega tržaško-goriškega romanja tokrat proučili možnost vključiti se v vseslovensko romanje v Rim.

KOROTAN NA DUNAJU

Izredno poštrevovalni in delavni p. Ivan Tomažič je sredi Dunaja zgradil ponosni visokošolski dom »Korotan«. Kar niso zmogla stoletja, ki jih je slovensko ljudstvo preživelo pod Avstrijo, je uresničil idealni slovenski duhovnik.

Mogočno poslopje v osmem dunajskem okraju Josefstadtu si brž osvoji simpatije že z okusnim pročeljem, na katerem stoji napis »Korotan« in vzdolž katerega teče navpičen trak, kopajoč se v pestrih barvah cvetlic in okrasnega zelenja — dunajska mestna uprava je za lanski božič poklonila Korotanu prvo nagrado za »najlepšo s cveticami okrašeno stavbo« — in še bolj z zares odlično notranjo uredbo, s svežino čistoče, snage in reda, ter s prijetno gostoljubnostjo.

Kakor Slovenik v Rimu ima tudi Korotan na Dunaju svoje posebno poslanstvo: zasloveti mora kot prijeten dom slovenski akademski mladini, ki hodi na dunajske visoke šole, ter uglednim narodnim in kulturnim delavcem, ki v znanstvene namene raziskujejo po dunajskih arhivih in knjižnicah, kakor tudi potnikom in izletniškim skupinam, ki v poletnih mesecih prihajajo na Dunaj občudovat tamkajšnje kulturne in zgodovinske spomenike. A biti mora tudi osrednje zbiralnišče slovenskih ljudi, ki stalno živijo na Dunaju, posebno pri nedeljskih mašah in ob družabnih prireditvah. Osrednji kulturni ustanovi na Dunaju bi ne smela manjkati knjižnica in

arhiv, pogoj in osnova za vsak znanstveni inštitut.

Korotan se je že izkazal kot zelo posrečeno središče za vsakovrstna srečanja, tečaje, zborovanja in celo kot sedež mednarodnih kongresov.

Ob takšnem poslanstvu in pomembnosti te slovenske postojanke na Dunaju je na dlani neumestnost znanih trenj, ki so še nedavno razburjala slovensko javnost. Slo je, tako so trdili, za »hišni red«! Toda problem hišnega reda je zgolj notranje disciplinsko vprašanje, zadeva vodstva, staršev in gojencev. Vsak zavod, pa naj bo v Ljubljani, v Rimu ali v Moskvi, ima svoj »hišni red«: gojenec, ki prostovoljno stopi v zavod, ta hišni red sprejme; če mu ta red ne prija, tja ne bo stopil ali zavod zapusti.

Bilo je torej napačno, da, krivično, da je zadeva prerasla pristojnost sosveta, zameglila jasnost pogledov in zastrla slovenski javnosti resnično veličino in vzvišeno poslanstvo samega Korotana!

Če pa je šlo pri »trenjih« v Korotanu za nekaj »globljega«, kar je segalo v same korenike npravnih vrednot, bi se morali vsi odgovorni, in še posebej slovenski starši, ki jim je pri srcu krepostnost lastnih sinov in hčerk, odločneje potegniti za dostojanstvo in ugled Korotana!

ZAVOD SV. DRUŽINE V GORICI

Novo poslopje je pod streho. Sedaj so v teku notranja dela: napeljava luči, vode, ogrevanja, pleskanje itd. Problemov, drobnih in hkrati zelo važnih, je nič koliko. Stroški se dvigajo, skrbni enako...

Z božjo pomočjo in s pomočjo blagih src se bo tudi to zaključilo. Gorica bo dobila nov »Zavod sv. Družine«, ki bo prijeten dom naših otrok in dekliške mladine, versko središče ondotnega mestnega okraja, prostor za različna srečanja, zborovanja, tečaje...

Kakor Slovenik v Rimu in Korotan na Dunaju bo tudi Zavod sv. Družine vršil zelo važno poslanstvo v blagoslov slovenske manjšine na Goriškem.

Naša skupna dolžnost je, da visoko cenimo te tri prevažne ustanove, da zagovarjamo njihov ugled in da jim po svojih močeh tudi pomagamo.

DR. RUDOLF KLINEC

Jugoslavija v luči zadnjih dogodkov

Tito je še enkrat pokazal zobe. Tisti, kateri so ga slikali kot dobrušnega očka, ki se drži v ozadju, obzirno miri sprte sinove in vsakemu daje prav, so presenečeni in razočarani obenem. Tito ljubi oblast in jo tudi pri svojih osemdesetih letih ne namerava prepustiti drugim. Sicer pa je to značilno za vse starce. Tako je bilo z Adenauerjem, tako je s Francom v Španiji, ki ima tudi 80 let, tako je tudi s Titom.

UDARCI NA VSE STRANI

Ko bi se bil Tito, recimo pred dvema letoma, umaknil s politične pozornice, bi zapustil za seboj državo, zgrajeno na zvezni podlagi, v posameznih republikah pa kadre mladega rodu, ki je že imel svoje poglede na moderno vodenje države, zlasti pa gospodarstva. Prav po teh pa je Tito sedaj udaril z močno roko in jih odstranil. Bili so zanj premalo komunisti, ki so v gospodarstvo uvedli nove prijeme, ki v marsičem niso bili v soglasju z marksistično ideologijo.

Ena teh žrtev je bil tudi predsednik slovenske republike Stane Kavčič. Tito ni pozabil, da se je v znani cestni aferi, ko je Beograd zavrnil gradnjo slovenske avtoceste na dveh odsekih in je raje denar nakazal Srbiji, Kavčič postavil na branik slovenskih interesov in dopustil, da je prišlo v Slovenijo do množičnih protestov.

Tito tudi ni pozabil, da ja Kavčič leta 1968 malo pred vdorom sovjetskih čet na Češkoslovaško dovolil dr. Cirilu Žebotu, ki je mednarodno priznan gospodarski strokovnjak, da je na povratku iz Prage za dva dni obiskal Ljubljano, kjer se je razgovarjal tudi o gospodarskem položaju Slovenije. To gesto je Beograd Kavčiču zelo zameril. Kardelj je besnel. Da se dá piscu knjige »Slovenija včeraj, danes, jutri«, katere vnašanje je bilo prepovedano s posebnim odlokom, dovoljenje za vstop v Ju-

goslavijo, je bilo za nekatere komuniste silno pohujšanje.

Tito ničesar ne pozabi. Tudi bivši zunanji minister, kasneje predsednik Zveze komunistov Srbije Marko Nikezić je moral občutiti njegovo jezo. Leta 1967 je Tito kar na svojo roko čez noč prekinil diplomatske odnose z Izraelom, ko je prišlo v juniju do šestdnevne vojne z arabskimi državami. Nikezić tega ni odobral in je moral iti.

PARTIJA JE OHROMELA

Po odhodu Rankovića leta 1967 se je zazdelo, da Tito sam odobrava, da bo v bodoče partija le še usmerjevalka, ne pa več odgovorni dejavnik javnega življenja v Jugoslaviji. Odgovornost naj bi prešla na gospodarstvenike, politike, izobražence.

Toda hitro se je opazilo, da ta način vodenja države ruši partijo v njenih temeljih. Njena beseda je bila zmeraj manj upoštevana, njen vpliv je naglo upadal in Tito je postal neke vrste plašč, s katerim se je vsakdo pokrival, ko je branil svoja stališča. Upravičeno so se premnogi tako doma kot v inozemstvu spraševali: »Kdo pravzaprav vlada v Jugoslaviji? Tito s partijo ali tehnokrati (gospodarski izvedenci), direktorji bank, podjetij, mladi rod?«

Gotovo se je tudi Titu to vprašanje vedno bolj porajalo. Kot komunistu mu gotovo ni moglo biti vseeno, kdo bo imel v bodoče oblast v državi, ki ji je bil on glavni tvorec. Zato je pred dvema letoma povzdignil svoj glas. Začel je opozarjati na pojave nacionalizma, pomešcanjenja partijskih veljakov, liberalističnih teženj v gospodarstvu, gospodarskega kriminala, na nedelavnost partijskih članov.

POSKUSI DATI PARTIJI SPET VELJAVO

Najprej je prišlo do odkritega spopada med centralo v Beogradu in partijskim vodstvom Hrvatske. Titu je uspelo z močno roko, da je odstranil vse, ki so zapeljali hrvaško komunistično partijo v nacionalistične vode. Zadnje tedne se je spoprijel z vodstvom komunistične partije Srbije. Obtožil ga je, da je nastopalo preveč liberalno, da je trpelo pojave nacionalne nestrpnosti, da je dovoljevalo bogatenje vodilnih na račun delavcev in da je študentski mladini pustilo, da je delala, kar je hotela. Pod težo teh obtožb sta morala odstopiti Marko Nikezić in tajnica partije Srbije Latinka Petrović.

V Sloveniji je v Titovem imenu iznesel podobne očitke tajnik slovenske partije Franc Popit. In so spet padle glave kot Kavčič, Krese, Kropušek. V Sloveniji se sedaj zlasti poudarja, da je treba prevzgojiti mladino. Do sedaj, da se je premalo pazilo na to, kdo jo oblikuje. V zvezi s tem se večkrat omenja »nezdravi vpliv« Cerkve. Cerkev si hoče mladino pridobiti na razne načine: da goji družabnost, športno dejavnost, prireja izlete. Vse to je treba v bodoče preprečiti. Edini oblikovalec mladine naj bi bila partija, edini svetovni nazor, ki ima pravico obstoja, pa marksizem.

Titov nastop gre v dve smeri: partiji hoče pridobiti veljavo, ki jo je zadnja leta izgubila, po njej pa hoče uveljaviti svojo lastno težnjo po oblasti, saj je bila partija

ves povojni čas istovetna s Titom. Mnogi inozemski politični komentatorji se upravičeno sprašujejo, ali bo Jugoslavija prenesla ta pretres, ki ga ustvarja 80-letni maršal z napadi na vse strani in na vsakega.

BREZ DIKTATURE NE GRE

Tito je jasno povedal, da je bila storjena napaka, ko so se leta 1952 odločili za demokratizacijo partije. V tem oziru ima prav. Partija je zgrajena na sistemu diktature. Spodnesti ji ta temelj se pravi, spremeniti jo v demokratično stranko. To bi pa pomenilo, da lahko v demokratični igri pridejo znotraj stranke na vrh drugi ljudje, znotraj države pa druge politične sile. Tega pa nobena komunistična partija ne sme dovoliti, če hoče sebe in tiste, ki se je poslužujejo za izvajanje oblasti, obdržati na vodstvu.

Ravnanje Tita je torej dosledno in v korist tako njega kot partije, ki ji načeluje. Drugo vprašanje pa je, če je tako ravnanje modro in na dolgo dobo koristno. »Ni mar — se sprašuje Viktor Meier, dopisnik nemškega lista »Rheinische Post«, ki izhaja v Düsseldorfu — Tito na najboljši poti, da se bo zapletel v spor z vsemi republikami, ki Jugoslavijo sestavljajo in postal grobokop države, ki jo je s tolikim trudom in tolikimi žrtvami zgradil? Ko Tito odstranjuje razne vodilne funkcionarje, žanje, kot se vedno dogaja ob takih priložnostih, odobravanje nižjih plasti ljudstva, raznih priliznikov, ki bi radi Titovo avtoriteto izkoristili za svojo osebno kariero in raznih dogmatikov iz časov revolucije, toda prej ali slej se bo moral soočiti z vprašanji upravnega značaja, gospodarskega razvoja in narodnega sožitja. Vseh teh vprašanj pa se z rohnenjem, grožnjami, političnimi procesi in odstranjevanjem neljubih oseb ne da odpraviti. Če bo Tito še nekaj let živel, bo končno moral pokazati, kako si on zamišlja rešitev perečih problemov, ki tarejo sedanjo jugoslovansko družbo. Morda pa je z zadnjim svojim nastopom to že pokazal: Tito se očitno vrača k sovet. modelu gospodarstva. In morda je ta način edini, da se bo preživel sam in z njim partija. Nihče pa seveda od partije ne bo vprašal, če je s takim povratkom zadovoljno tudi prebivalstvo. V diktaturi proletariata ljudstvo ni nosilec oblasti, ampak njegov objekt.«

Kardinal Döpfner o zadnjem koncilu

Ob deseti obletnici začetka drugega vatikanskega koncila je predsednik nemške škofovske konference kardinal Döpfner govoril po radiu. Dejal je, da so se po koncilu težave v Cerkvi povečale bolj kot je pričakoval. Kljub temu pa je mnenja, da bi bilo povsem napačno zvrčati krivdo za sedanjo stisko vere, za krizo avtoritete v Cerkvi ali za pomanjkanje duhovniškega ali redovniškega naraščaja na koncil.

Koncil nikakor ne visi nekje v zraku. Njegovo učenje ima temelje v sodobnem življenju. Gradil je na tem, kar so teologi desetletja prej z muko in potrpežljivostjo dognali. Naše življenje prinaša težave in krize. Koncil se je znašel sredi vsega tega in se je vsega tega tudi zavedal. Značilno za ta koncil je, da je imel pred očmi prihodnost. Ni se sestal, da bi nekaj odločil in zaključil. Hotel je Cerkev usmeriti na pravo pot v prihodnosti in to je storil.

Vojno gorje v Vietnamu

Pretekli teden se je mudil v glavnem mestu Južnega Vietnamu v Saigonu posebni odposlanec severnoameriškega predsednika Nixona general Haig. Predsedniku Južnega Vietnamu generalu Van Thieuu je izročil osebno Nixonovo pismo. V njem Nixon pritiska, naj bi Van Thieu sprejel pogoje premirja med komunističnim Sev. Vietnamom in ameriško vlado.

Van Thieu se obotavlja. Komunistom — in to upravičeno — ne zaupa in zato bi rad imel nova jamstva, da Sev. Amerika po uvedbi premirja Južnega Vietnamu ne bo pustila na cedilu. Eno je namreč gotovo: vietnamski komunisti bodo storili vse, da prav potom premirja čimprej zavladajo nad obema Vietnamoma.

Medtem pa se nadaljuje tragedija vietnamskega ljudstva, ki je bežalo pred komunističnimi nasilneži. 30. marca letos se je pričela zadnja velika komunistična ofenziva, ki v presledkih še vedno traja. Sprožila je nov begunski val (vprašanje našim levičarjem: le zakaj bežijo ti ljudje pred »osvoboditelji«?), ki je že dosegel strahotno številko 700.000 oseb. Pridružili so se množici tistih, ki so že ob prejšnjih rdečih ofenzivah raje zapustili svoje domove kot da bi se podvrgli vsiljenem.

Z ofenzivnega področja na severu se je umaknilo 331.000 oseb, z visoke planote osrednjega Južnega Vietnamu je zbežalo pred komunističnimi četami 122.000 ljudi, na jugovzhodnem vojnem področju je 74.000 beguncev. Od teh nesrečnežev se

jih je 550.000 namestilo v 267 taboriščih, ostali pa si pomagajo kot vedo in znajo.

Skoraj polovica beguncev je iz krajev Quang Tri in Huè. V glavnem so našli zavetje ob mestu Danang, ki je povečalo v nekaj dnevih število prebivalstva od 430.000 na 700.000. Tod so begunci v največjih stiskah in potrebah. Se huje pa je, da ta kraj ni varen pred morebitnimi novimi vojnimi operacijami.

Skrb za begunce je uradno prevzelo socialno ministrstvo v Saigonu, pomagajo pa s podporami tudi Mednarodni Rdeči križ ter vlade ZDA, Vel. Britanije, Kanade, Avstralije in Nove Zelandije. Ta pomoč gre v treh smereh: zagotoviti beguncem prvo pomoč, poiskati jim nov kraj za naselitev in pripraviti obnovo porušenih krajev. Vsak begunec prejme na dan po pol kg riža, 20 gramov soli in 20 piastrov (30 lir). Otroci do dveh let dobivajo še tri škatle mleka na teden.

Ko bo prišlo do pomirjenja v Vietnamu, bodo imeli katoličani velike naloge, pa tudi veliko vlogo. V Južnem Vietnamu je od 17 milijonov prebivalcev 1.800.000 katolčanov. Od teh je 600.000 beguncev. Razdeljeni so na 900 župnij. Duhovnikov je nekaj nad 2.000, redovnikov okoli 7.000, redovnih bratov okoli 1.000. Skofov je 16, le dva od njih sta tujca. Katoliško šolstvo je zelo pomembno. V 800 osnovnih šolah je vpisanih dva milijona otrok do 10 let starosti.

CECILIJANKA 1972

Ko se bliža praznik sv. Cecilije, zavetnice cerkvene glasbe, se v Gorici pripravljata tudi tradicionalna revija pevskih zborov, ki jo že vsi poznajo kot »Cecilijanko«. To je prva in res že tradicionalna revija pevskih zborov v Gorici, saj jo je zamislil pred več kot 15 leti pokojni prof. Mirko Filej. Obstala je tudi po njegovi smrti.

Po kratki krizi v letih po smrti profesorja Fileja pred desetimi leti je Cecilijanka našla nova pota in se nato krepila iz leta v leto. Število sodelujočih zborov namreč raste zmeraj bolj. Letos se je npr. prijavilo 21 zborov. To veliko število pevskih skupin je nagnilo organizatorja, Zvezo slovenske katoliške prosvete, da se je odločila za nastop dvakrat, v soboto 18. novembra zvečer in v nedeljo 19. novembra popoldne ob 16. uri.

Res je, da so pozneje trije zbori zaradi raznih ovir odpovedali nastop, vendar ostane dejstvo, da bo letos na Cecilijanki sodelovalo 18 zborov in da so vsi iz Italije. Prišli pa bodo od Ukeve v Kanalski dolini do Opčin na Tržaškem, ki bodo poslale kot gosta svoj cerkveni pevski zbor.

Cecilijanka je bila zamišljena kot pobuda za nastope cerkvenih pevskih zborov, ki jih sicer v širši javnosti tako malo slišimo. Vendar je razvoj kulturnega delovanja po naših župnijskih dvoranah in v prosvetnih društvih privedel do tega, da na Cecilijanki v zmeraj večjem številu nastopajo tudi zbori, ki niso izrazito cerkveni zbori, čeprav pevci povzročijo sodelujejo tudi pri cerkvenem petju.

Značilnost letošnje Cecilijanke bo tudi ta, da bodo na njej nastopili štirje deklški zbori. Povsod drugod, posebno še v Sloveniji je opažati, da ženske vedno manj sodelujejo pri zborih, pri nas pa bodo letos izpričale prav dekleta, da so enakovredne moškim in fantom tudi pri zborovskem petju. Zato se njih nastopa še posebej veselimo.

Končno naj omenimo zbere, ki bodo letos nastopili v Katoliškem domu:

V SOBOTO bodo peli naslednji zbori:

★

Z GORIŠKEGA

Zahvalna nedelja v Štandrežu

Domače Kmečko društvo je tudi letos poskrbelo za primerno praznovanje ob dnevu zahvale, ki se je vršilo v nedeljo 12. novembra. V Štandrežu je postala zahvalna nedelja tradicija, ki se obnavlja vsako leto z nezmajljivo prizadevnostjo članov Kmečkega društva in ob sodelovanju vseh kmetovalcev.

Proti vsakemu pričakovanju je bilo letos tudi vreme zelo naklonjeno, zato je ves obred zadobil še slovesnejšo obliko. Začel se je s sv. mašo ob mogočem petju cerkvenega zbora. Med mašo so dekleta in fantje v lepih narodnih nošah darovali poljske pridelke v zahvalo za prejete dobrote celega leta.

Blagoslov kmečkih strojev in pridelkov je bil pred cerkvijo, kamor so kmetje poleg številnih traktorjev pripeljali tudi lepo okrašen voz z izbrano zelenjavo, domačimi klobasami in novim vinom.

Kot je v navadi, je najprej župnik blagoslovil vino in koruzni kruh, katerega so kmetje razdelili prisotnim. Sledila je zakuska v domači gostilni za člane društva in za goste. Po uvodnem priložnostnem govoru se je razvil živahen razgovor o problemu, ki najbolj tare štandreške kmete — o razlastitvah.

Zahvalna nedelja v Podgori

Jesensko nedeljsko jutro je zaživelo v soncu in zvonovi so praznično pritrkavali. Letošnja zahvalna nedelja 12. novembra je bila za nas Podgorce res nekaj izrednega.

Ob 10^h smo imeli slovesno sv. mašo, pri kateri je pel domači pevski zbor. Pri darovanju so deklice v narodni noši prinesle mašniko na oltar sadove zemlje: hleb kruha, vino in sadje.

Vsi, ki so celo leto pridno obdelovali svojo zemljo, so se tega dne zahvalili Bogu za pridelke, ki jih je zemlja obrodila. Po zahvalni pesmi je domači g. župnik M. Mazora blagoslovil traktorje in kmetijske pridelke: krompir, repo, sir, klobase, sadje in zelenjavo.

V prijateljskem vzdušju in veselem razpoloženju je sledila pokušnja domačih vin in domačega kruha. Razvil se je živahen pogovor, ki se je nadaljeval v župnijski dvorani, kjer so se kmetje in pevci zbrali na zakuski. Voz s pridelki so nato odpeljali v Zavod sv. Družine v Gorici, kjer so sestre, ki zavod vodijo, pridelke hvaležno sprejele.

Moški zbor Rupa-Peč, Goriški deklški zbor, Nonet iz Sovodenj, Moški zbor iz Štavnava, Deklški zbor iz Devina, Cerkevni pevski zbor Rupa-Peč, Fantje izpod Grmade, Mešani zbor »Ljube Bratuž«.

V NEDELJO: Cerkevni pevski zbor iz Štandreža, Deklški zbor iz Sovodenj, Cerkevni pevski zbor iz Podgorce, Moški zbor iz Jazbin, Pevski zbor Rječan iz Ljes v

Slov. Benečiji, Cerkevni pevski zbor iz Doherdoba, Deklški zbor Marijine družbe iz Gorice, Cerkevni pevski zbor Planika iz Ukeve, Moški zbor »Mirko Filej« in Cerkevni pevski zbor z Opčin, ki nastopa kot gost.

Obetamo si, da bo tudi letošnja Cecilijanka prazniški dan naše slovenske narodne in umetne pesmi.

Ljubljana in Peyton

Zamejski ljudje se včasih čudijo, ko vidijo, da matični Slovenci niso prav nič zavzeti za slovensko besedo in ko pridejo v zamejstvo, komaj čakajo, da se bodo pogovarjali v vseh mogočih govoricah in preizkušali svoje mizerno znanje tujih jezikov. Samo s slovensko besedo ne pridejo na dan, kot da na Koroškem in na Primorskem ne bi nikoli živeli Slovenci.

Ako bi kdo od zamejcev dalj časa živel v matični Sloveniji, bi končno le razumel, zakaj je tako. Bral bi ljubljansko časopisje, gledal ljubljansko TV dan za dnem ter doumel, da je ljubljanskemu in hočeš nočeš slovenskemu občinstvu glavna skrb, da gleda vsak teden porcijo »mesteca Peyton«, malo pa ga zanima, ali se je v zamejstvu mogoče ustanovila kako slovenska šola. Tisti »Peyton«, v katerem se zvezdice in zvezdniki tako ljubko smehljajo in utripajo z očmi, v katerem je življenje tako romantično tragično in napeto, a se vendar olajša v ameriški »happy end«, srečen konec.

Res imenitna sredstva za uspavanje zavesti pred »socialistično« in narodno stvarnostjo, razni Peytoni, Swings, Stones itd., najsi jih poraja tudi »kapitalistična« Amerika. Saj je vendar bilo jasno povedano, da je (po Marxu) le »vera opij za ljudstvo«. Ob Peytonu pa lahko pozabimo vsakdanje skrbi, stanovanjsko stisko, beraško socialno skrbstvo, prispevek za nezavite (beri lene), pošastne cene kruhu in mleku... Toda, kaj pa bi tudi brez Peytona mogli Slovenci narediti? Vsakdo bi moral iskati, kako bi se s čim drugim zamotil.

Ko pa človeka enkrat navadiš, da začne potrošniško sanjati, potem mu lahko začneš ponujati vse in ker je konkurenca velika, moraš biti vedno bolj drzen. Ker je Peyton samo sanjav, je treba občinstvo še bolj prikleniti in prirediti film spolkega Dekameron, obenem pa založiti vse kioske z revijami Elle, Bunte, Oggi in pornografijo (za katere uvoz se kljub stabilizaciji vedno najdejo devize), ki se poleg Primorskega dnevnika (edinega iz zamejstva) prodajajo v »matični« Sloveniji. In da bi kdo ne trdil, da ljubljanska partija ne skrbi za biološko stanje slovenskega naroda, je treba založiti še Figurac Veneris v barvah po nemški licenci. Blagor Slovincem! Da pa ne bo vse čisto neslovensko, se od časa do časa povabi še Slake in Avenice s kako kričečo marelo.

Vprašanje je, ali slovenska partija, ki drugače trdo drži roko nad slovensko RTV in tiskom, samoupravno sploh kaj razmišlja. Jasno je, da na RTV za verno slovensko večino ne sme biti urice verskega sporeda ali kake cerkvene pesmi. Končno je ona, ki je pred Beogradom odgovorna.

Toda zamejstvu bi pa le lahko posvetila redne oddaje in poročila, seveda tudi v okviru socialistične stvarnosti. Le kdo bi zahteval kaj več? Pripomniti pa je treba, da bi bil ta okvir zadosti širok za vse zamejsko dogajanje, če že lahko zajema ameriški Peyton et Comp.

Slišati je, da v Mariboru gradijo nov radijski oddajnik, ki se bo najbrž čul po vsej Sloveniji. Mogoče mu bo Ljubljana prepustila katerega od svojih treh sporedov in še kako TV oddajo. Mogoče bi Maribor posvetil nekaj pozornosti tudi zamejstvu in tedaj bi videli, ali so matični Slovenci v resnici tako brezbržni do zamejstva ali pa so samo neobveščeni. Toda kdo ve, lahko so nad vsem tem meddržavni odnosi in »miroljubna koeksistencija«. Temu pa se morajo seveda življenjska vprašanja Slovencev podrediti tako v matični domovini kot v zamejstvu.

M. N.

★

KRATKE NOVICE

Zborovanje francoskih škofov

V Lurdu so zborovali francoski škofje. Zborovanja se je udeležilo 130 škofov, 11 duhovnikov, 36 strokovnjakov, 3 opazovalci nekatoličani in 6 škofov iz tujine. Škofje so pretresali težko vprašanje o duhovniških poklicih in o stalnem padanju števila bogoslovcev v francoskih semeniščih. V letu 1965 je bilo v Franciji 41.000 škofijskih duhovnikov, v letu 1975 jih predvidevajo samo 32.000. Škofje so skušali odgovoriti na vprašanje, kje so vzroki padanja duhovniških poklicev.

Prihodnja sinoda škofov

V Rimu je imelo svoje zasedanje tajništvo škofovske sinode. Govorili so o programu bodoče sinode in predlagali, naj se škofovska sinoda vrši vsaka tri leta. Prihodnja sinoda bo torej v Rimu l. 1974.

Redovnice v službi ubogih

V glavnem mestu Bolivije, v La Pazu, so redovnice spremeniile namen velikega dijaškega konvikta, v katerem so bili doslej otroci bogatih staršev. Zavod bo v bodoče služil revnim otrokom iz barakarskih predmestij. Redovnice so namreč ugotovile, da s bogatimi gojenci nimajo nobenih pravih vzgojnih uspehov in da se jim ne posreči v njih zbuditi zdrav socialni čut za potrebe ubogih. V zavodu je prostora za 600 gojencev. Poročila pravijo, da so starši bogatih gojencev ogorčeno protestirali in grozijo celo s sodnijskim postopkom.

IZ ŽIVLJENJA NAŠIH LJUDI

Med Slovenci v Švici

Iz Švice se je oglašil p. Fidelis Kraner. Kljub obilnemu delu in novemu okolju mu misli še vedno rade uhajajo na drago Primorsko. Takole piše:

»Dela imam čez glavo. Postal sem cel Janez Krstnik. Pravkar sem imel krst v naši hišni kapeli. Letos sem krstil 36 otrok in dve odrasli dekleti. V nedeljo 24. septembra smo imeli naše letno že tradicionalno romanje v Einsiedeln. Bilo je združeno s prvim obhajilom in birmo naših otrok. Ob 12. uri smo imeli v baziliki sv. mašo, ali boljše somaševanje. Kar pet duhovnikov nas je bilo pri oltarju. Z dr. Šuštarjem, škofovim vikarjem, so somaševali kapucinski provincial p. Boleslav iz Ljubljane, p. Stefan Pintarič iz Siona v Vallisu, dušni pastir za hrvaške vernike p. Rade in jaz. Dr. Šuštar je podelil prvo sv. obhajilo dvema fantkoma in dvema odraslim, ki sta bila tudi birmana skupaj s tremi otroki. Vse to je bilo treba prej pripraviti in se večkrat peljati do 25 km daleč na dom otrok, da sem jih poučil v krščanskem nauku.

To delo je sicer utrudljivo, a na koncu

imam le veliko zadoščenje in veselje. Ves trud je bogato poplačan, ker se človek zaveda, da je nekaj dobrega naredil in imel viden uspeh. Nujno bi potreboval še enega duhovnika, da bi se moglo nuditi sv. mašo še na več krajih in večkrat na mesec. Tako imamo mašo dvakrat na mesec le v Amriswili in Zürichu, povsod drugod pa le enkrat na mesec, in sicer v Baslu, Solothurnu, Oltenu, Alpengellu, Winterthuru, Rapperswili, Fribourgu in Bernu.

V svoji kartoteki imam vpisanih nad 1.800 Slovencev, a žal so mi pri zadnjem razpošiljanju okoliščine vrnilo nad 120 pisem, ker so se ljudje preselili ali odpotovali. Težko jih je spet izslediti, če se sami ne javijo. Tako imam izven kartoteke že 1.500 naslovov.

Ze večkrat mi je prišlo na misel, da bi napravil kak skok v Gorico, pa se mi ne posreči. Hvala Bogu, da sem spet pri starem zdravju, da lahko delam. Upam, da ste tudi vi v Gorici, moji dragi znanci in prijatelji, trdnega zdravja, korajžni in dobre volje. Bog naj vas take ohrani. Izročite moje pozdrave vsem, ki me poznajo in ki se jih tudi jaz vedno rad spominam.

BESEDE ŽIVLJENJA

EN SAM TALENT

»Zbal sem se in šel ter zakopal tvoj talent v zemljo« (Mt 25, 25).

Je res bil samo strah tisti, ki je zavrl delavnost temu nesrečniku?

Zraven je bila tudi užaljenost, ker je bil zapostavljen z enim samim talentom. Morda se je prikradla tudi nevoščljivost do drugih dveh. Verjetno ga je hromil tudi občutek manjvrednosti, majhnosti in nemoči.

Vse to je dovedlo do velike nesreče, ki nam bodi v opomin: tako posamezniku kot narodu!

Strah in zaprtost, užaljenost in nevoščljivost morijo duhovno rast kristjana in hromijo žive sile naroda.

Molimo za vedrost, stvarnost in pogum!

Nova slovenska slovnica za Italijane

Pred kratkim je izšla »Grammatica della lingua slovena«, ki jo je napisal dr. Anton Kacin, založili pa Državna založba Slovenije in Založništvo tržaškega tiska. Natis je oskrbel tiskarna Ljudske pravice v Ljubljani 1972. To so podatki, ki jih bralec najde na platnicah nove slovnice.

Slovnica sama je razdeljena v tri dele. Najprej je uvod, ki ga je napisal prof. Martin Jevnikar in obsega 14 strani. V uvodu govori prof. Jevnikar o dosedanjih slovnica slovenskega jezika za Italijane. Foda kratek, a dovolj izčrpen pregled, kdo je napisal in kdaj so izšle razne slovnice slovenskega jezika za Italijane.

Profesor Jevnikar navaja kakih 20 slovnice, ki so izšle od leta 1607 do 1972 in so bile namenjene Italijanom, da se učijo slovensčine. Prvo je izdal v Vidmu italijanski servit Alasia da Sommaripa, zadnjo pa dr. A. Kacin v Ljubljani. Gre za razdobje 350 let. Sestavljali teh slovnice so nekateri Italijani, drugi Slovenci, vendar ti slednji prevladujejo.

Poleg tega izhaja iz uvoda še eno dejstvo, namreč da so bile take slovnice sprva zelo redke, potem pa postajajo številnejše in to zlasti od prve svetovne vojne dalje. To se pravi, da so bile vojske tiste, ki so nas prisilile, da smo se začeli bolj učiti Slovenci italijanščine in Italijani slovensčine. Brez vojn pa smo stali drug ob drugem kot neproduktivne skupnosti.

Zlasti zadnja vojna in spremembe po njej so tudi med Italijani sprožile večje zanimanje za Slovence, njih kulturo, njih gospodarstvo in s tem tudi za njih jezik. Zaradi tega je bilo posebno tu na meji občutiti živo pomanjkanje primerne slovnice slovenskega jezika za Italijane. Zadnja slovnica prof. Nemca je že zdavnaj pošla, nove pa ni bilo.

Vsled tega se je lotil dela okrog nove slovnice dr. A. Kacin. Ta je bil morda med nami še najbolj pripravljen za tako delo. Leta 1931 in 1932 je že sodeloval pri podobni slovnici, ki jo je takrat sestavil Ivan Trinko. Poleg tega je sam skupaj s prof. Jevnikarjem že sestavil Slovensko slovnico in je poučeval slovensčino v šoli veliko let. Nekaj let je učil slovensčino tudi Italijane. Imel je torej teoretično in praktično znanje za sestavo pričujoče slovnice, pri kateri sta njegovo delo drugi in tretji del.

Drugi del slovnice, ki je najbolj obširen (okrog 260 strani), obsega pravi slovniki del. V 42 lekcijah obdela celotno slovnico slovenskega jezika od abecede do sintakse slovenskega stavka. Vsaka lekcija je razdeljena na tri dele: slovniki del, vaje in slovarček novih besedi. Vaje so prevodi iz slovensčine v italijanščino in iz italijanščine v slovensčino. Berila so primerno izbrana in sicer s praktičnimi nameni, da služijo v vsakdanji rabi.

Slovnica torej nima znanstvenega značaja, temveč ima predvsem praktični namen pomagati italijanskemu človeku pri učenju slovensčine in ga pripraviti do tega, da bo slovenski jezik lepo bral in se v njem pogovarjal. S slovensko literaturo se lahko seznani drugje.

Praktični namen slovnice se vidi tudi iz tega, da ima skoro pri sleherni besedi tudi naglas. Ta je namreč tisto, kar dela ne-Slovincu slovensčino zelo težko, prostost naglasa v našem jeziku. Dr. Kacin je hotel pomagati s tem, da je vsaki besedi postavil naglas na zlogu, na katerem se naglaša. Menim, da je s tem napravil največjo uslugo Italijanu, ki se bo hotel

učiti slovensčine. Verjetno pa tudi številnim Slovincem, ki so večkrat v dvomu glede naglašanja slovenskih besedi.

Tretji del slovnice obsega slovarček in šteje 80 strani. Večji del je namenjen tolčenju slovenskih besedi v italijanščini, manjši pa italijanskih v slovensčini. Celotna slovnica dr. A. Kacina je tako precej zajetna knjiga, saj ima 370 strani.

Na koncu moramo pohvaliti tudi tiskarsko opremo slovnice, saj je tiskana na lepem belem papirju, v raznovrstnem tisku, pregledno in, kolikor sem mogel kontrolirati, zelo vestno brez tiskovnih napak. Vsekakor so tako dr. A. Kacin kot obe založnici opravili zelo potrebno in koristno delo za medsebojno spoznavanje med Slovenci in Italijani. Ti slednji imajo danes primerno slovnico, če se želijo učiti našega jezika.

K. H.

Nadvse koristna knjiga

Naš priznani pravnik odv. dr. Stojan Brajša je pravkar v založbi Katoliške knjigarnice v Gorici izdal delo »Oporoka, menica, ček, zemljiška knjiga«. Naslanjajoč se na veljavno italijansko zakonodajo je zbral glavna zakonska določila o zadevah, ki jih mora spoznati vsak naš človek, ki ima le kaj opravka s premoženjem, z denarnim prometom, z nakupi na obroke, z dajanjem ali prejemanjem posojil, ako se hoče izogniti škodi, gospodarskim polomijam, pravdam.

Gre za knjigo, ki je nujno potrebna družinskim gospodarjem in gospodarjem, zasebnikom in podjetnikom, trgovcem in obrtnikom, vsakomur, ki daje ali prejema posojila, vsakomur, ki ima opravka z oporokami in dediščino, z nakupi, z menicami, s kroženjem denarja, čeki, kmetom in lastnikom hiš, ki jim je do urejene lastnine in do zakonitega vpisa premoženja v zemljiško knjigo.

Nova knjiga dr. Stojana Brajše mora najti vstop v sleherni slovenski družino, da nas ne bodo naši sinovi in hčere preklinjali in se pravdali ob smrti očeta, ki ni naredil testamenta ali ker ga je napisal na neveljaven način, ker pač ni poznal zakonskih določil o sestavi oporoke; da ne bodo točile solz naše matere zaradi zapadlih menic, vse to prav vsled neznanja zadevnih zakonskih predpisov; da se ne bodo iz roda v rod zavlačevali prepisi lastnine in vknjižb zapuščin v zemljišknjiznih uradih, zaradi česar nastajajo občutni stroški in velike škode.

Jasna, tehnično natančna, a obenem na poljuden način podana snov bo vsakomur, tudi še tako preprostem bralcu, docela razumljiva. Preboga pisateljeva življenjska izkušnja in želja, rešiti naše ljudi pred škodo in gospodarskimi polomi, si je iz toplih nasvetov, priporočil in navodil, kakor tudi iz zavzetosti, kako poučiti čitatelja, da si lahko sam sestavi testament, izpolni menico in ček ter pregleda zemljiške knjige na tavalarnem uradu.

V boljše razumevanje je v knjigi lepo število praktičnih primerov in obrazcev, ki se z lahkoto izpolnijo in nudijo listine, ki so veljavne pred javno oblastjo.

Knjiga je v prodaji v Katoliški knjigarni v Gorici, v Tržaški knjigarni in pri Fortunatu v Trstu. Cena 800 lir.

R. K.

25 LET SLOVENSKE LISTE

25 let je že minilo, odkar je bila ustanovljena prva samostojna slovenska politična skupina na Tržaškem. Od takrat je slovenska lista veran spremljevalec vsega slovenskega zamejskega življenja.

Občinske volitve so za nas morda važnejše od političnih, ker na občinski ravni lahko nekaj pomenimo, medtem ko v parlament žal ne moremo poslati svojega zastopnika.

Vse dosedanje povojno obdobje to dokazuje: prav od občin smo se povzpeli do pokrajine in do dežele.

Slovenska skupnost je za te volitve zbrala odlično listo, na kateri so kandidati vseh nazorov. S tem so kandidati dokazali, da jim ni do ideoloških preklarij, ko gre za napredek slovenske manjšine in njene uveljavitve v javni upravi. Dokazali so svoj čut za strpnost in smisel za sožitje.

Tega se ne zavedajo vsi tisti Slovenci, ki glasujejo za italijanske stranke.

Tudi velik del slovenskega častopisja zavaja svoje slovenske bralce s tem, da istoveti slovenskega kandidata na italijanski listi s pomenom, ki ga ima nastop slovenske liste na volitvah. Verjetno jih koroški primer ni nič izučil. Na Koroškem slovenska manjšina kljub svoji precejšnji številčnosti nima možnosti, da bi se s političnimi sredstvi bojevala za svoj obstoj in napredek proti nazadnjaškim nacističnim silam.

Priznanje gre, to nesporno dejstvo, tistim slovenskim volivcem, ki že ves čas podpirajo slovensko listo in njene kandidate. Njim gre v prvi vrsti zasluga, da se lahko danes predstavlja ponovno kandidatna lista, na kateri je med drugim večina mladih ljudi, ki so nam jamstvo za nadaljnje delo in obstoj.

Od svojega nastanka je Slovenska skupnost na tržaških volitvah nenehno dobivala zmerom večje število glasov. Če bi se ta razvoj nadaljeval tudi tokrat, bi lahko imeli Slovenci v občinskem svetu dva svoja zastopnika. S tem bi imeli tudi mnogo večjo težo v boju za naše zahteve in pravice.

S Slovensko skupnostjo so na listi tudi kandidati Slovenske demokratske zveze in Slovenske levice. To pomeni, da imajo volivci možnost široke izbire med kandidati raznih pričevanj, ki so na tej listi.

Pa tudi že sam obstoj slovenske liste je znak, je bodrilo celotnemu slovenskemu narodu, da smo zamejski Slovenci živa veja enega samega telesa.

Vse slovenske kulturne, gospodarske in športne ter druge ustanove imajo vso korist, da ostane slovenska lista trdna in se še naprej krepi. Edino zastopniki liste Slovenske skupnosti imajo za svojo glavno točko obrambo slovenskih organizacij in zaščito slovenske zemlje, ki ji neprestano grozi razlašanje.

Iz takih dejstev lahko spoznamo, kdo je v resnici zavzet za slovensko narodno skupnost. Lahko ga ločimo od tistega, ki izkorišča slovenske težave in glasove le za svojo ideološko propagando.

Zato bomo zavedni slovenski volivci gotovo iskali ZNAK LIPOVE VEJICE!

F. M.

★

To prilogo je oskrbelo, uredilo in izdalo SLOVENSKO LJUDSKO GIBANJE

★

Zborovanje narodnih manjšin na Bavarskem

Monakovo, novembra
Prve dni novembra se je v bavorski prestolnici sestal glavni odbor Federalistične unije evropskih narodnih skupnosti (FUENS). Seje so se udeležili predstavniki vseh včlanjenih organizacij. Nekateri izmed njih so nekaj dni prej prisostvovali posebnemu seminarju v Bad Kissingenu o evropskih vprašanjih. Kot delegati so na monakovskem sestanku sodelovali tudi zastopniki slovenske manjšine v Avstriji in Italiji.

Glavni odbor FUENS-a je obravnaval vrsto zadev organizacijskega značaja, še posebej v zvezi s prihodnjim kongresom organizacije. Kot znano prireja manjšinska zveza poleg letnega splošnega kongresa (občnega zbora) tudi »regionalne« kon-

grese, ki so namenjeni omejenim področjem. Tako se je npr. vršil pred dobrih dvema mesecema regionalni kongres »Alpe-Adria« na Trbižu. Regionalni kongres ima predvsem nalogo obravnavati probleme posameznih »regij«, v katerih živijo evropske manjšine. V glavnem gre pri tem za manjšine evropskega severa (in severozahodnega območja) od germanskega področja (Nemčija, skandinavske dežele) do francoskih manjšin (kot Bretonci) ali pa za etnične skupine v Veliki Britaniji. Druga »regija« obsega tako imenovane južne evropske manjšine, od Doline Aosta mimo Južnega Tirola, Furlanov, Ladincev, Slovencev v Italiji in Avstriji, gradiščanskih Hrvatov itd. Ti regionalni kongresi so navadno študijskega značaja ter

obravnavajo določeno tematiko. Splošni kongresi pa so posvečeni notranjim organizacijskim vprašanjem ter splošni impostaciji političnega delovanja FUENS-a.

Glavni odbor je na zadnjem zasedanju določil kraj in datum prihodnjega kongresa. Vršil se bo v Franciji prihodnjega maja, in sicer v mestu Saint-Malo v Bretaniji. Kongres bo zelo važen, ker bo razpravljalo o vseh glavnih vprašanjih zveze ter raznih načelnih problemih. Med drugim je bilo določeno, naj vsaka manjšina na njem poroča o vlogi manjšinskih jezikov v občinah (tisk, radio, televizija ipd.) ter v javnih uradih oz. upravi.

Predsednik dr. Volgger in glavni tajnik Skadegard sta poročala o korakih pri raznih diplomatskih predstavništvih posameznih držav in mednarodnih ustanovah (Evropski svet) v zvezi z nekaterimi zadevami.

Zveza je sklenila, da bo skupno s priznanimi strokovnjaki in ob sodelovanju prizadetih predstavnikov posameznih narodnosti sestavila »jezikovno in etnično karto« Evrope.

FUENS je še sprejela kot nove člane flamsko organizacijo »Were Di« v Belgiji ter škotsko jezikovno društvo »Comun na Canain Albannaich« v Vel. Britaniji.

ZA PODPORO KOROŠKIM SLOVENCEM

Na dnevnem redu zasedanja so bili tudi nedavni dogodki na Koroškem s sramotno protislovensko gonjo. V ta namen je

Napisi na nagrobnih spomenikih pričajo o slovenski preteklosti Koroške

ba, da smo zabeležili tudi nekaj pozitivnih odmevov, saj se dobronamerna avstrijska javnost gotovo sramuje nacističnega početja kake »Kärntner Heimatdienst« v današnjem času in v osrčju Evrope.

Ali menite, da lahko tudi ostali zamejski Slovenci kaj naredijo v korist koroških rojakov?

Seveda. Vsaka iniciativa v tem smislu bo več kot dobrodošla. Predvsem so zaželeni obiski Koroške od strani primorskih rojakov. S svojo slovensko prisotnostjo lahko marsikaj naredijo za okrepitev narodnega duha med nami. Lahko pa se solidarnost ostalih zamejskih rojakov pokaže še na drugačne načine. Pri tem mislim

Otroški vrtec v Miljah

V volilni kampanji komunisti kritizirajo na levo in desno. Zanje je vse skupaj nič, samo zato, ker pač niso oni na oblasti. Če jih človek posluša, misli, da samo tam, kjer imajo oni svoje župane, teče vse gladko. Isto velja za slovenske probleme. Primer miljske občine, ki je že vso povojno dobo v rokah komunistov, pa zgovorno priča, da ni tako.

Tu namreč še danes nimajo slovenski starši možnosti pošiljati svojega otroka v slovenski vrtec. Pred časom je veliko staršev zaprosilo za odprtje slovenskega vrtca. Do danes ni miljska občina, ki je v rokah komunistov, napravila še ničesar. Denar za gradnjo velikega in dragega športnega igrišča je dobila; kdaj bo miljska občina imela denar za gradnjo slovenskega otroškega vrtca? Do zgraditve novega vrtca bi pa lahko vsaj kje dobila primerno sobo, tako kot so to marsikje uredili, kjer je obstajala dobra volja in

razumevanje za potrebe slovenskega človeka.

Vse kaže, da miljski tovariši za odprtje slovenskega vrtca nimajo nikakega smisla. Gotovo: eno so dejanja, drugo pa besede, ki jih je PCI tako polna! In vendar jo v svoji kratkovidnosti voli toliko Slovencev. Čas bi že bil, da bi se osvestili in podprli edino res slovensko listo, listo SLOVENSKE SKUPNOSTI. Resnične koristi slovenskega človeka bodo branili le tisti, ki bodo na njej izvoljeni.

★

Ne gre samo za posamezne slovenske kandidate pri italijanskih vsedržavnih strankah, gre za nekaj globljega, bistvenjšega in trajnejšega: gre za SLOVENSKO LISTO, izraz slovenske narodnostne skupnosti!

Glavni oltar Marije Vnebovzete pri Gospe Sveti, ki ostaja za Slovence na Koroškem simbol njihove zakoreninjenosti v domačo zemljo, za vse Slovence pa opomin, naj ne pozabijo na svoj izvor in svojo zvestobo narodu, iz katerega so izšli

FUENS sprejela posebno resolucijo, ki obsoja šovinistično nestrpnost na Koroškem ter se zavzema za priznanje pravic slovenski manjšini.

Ker je prav koroški Slovenec prof. dr. Reginald Vospersnik eden izmed dveh podpredsednikov organizacije (in tudi resen kandidat za bodočega predsednika), sem se obrnil nanj s par vprašanji v zvezi z zadnjim razvojem dogodkov na Koroškem, ki živo zanimajo vso slovensko javnost. Se posebej Slovenci v Italiji morda najbolj čutimo s koroškimi Slovenci v težkih urah preizkušnje.

Kakšen je sedanjí položaj na Koroškem po zadnjih burnih dogodkih?

Stanje, ki se je sedaj ustvarilo na Koroškem, bi lahko primerjali razbitemu porcelanu. Vzdušje samo gotovo ni idealno za pomiritev duhov. Nemški nacionalistični elementi nosijo v tem popolno odgovornost za nastali položaj.

Kaj sodi avstrijska javnost na splošno o koroškem vprašanju?

Sem bi lahko predvsem šteli odmeve v tisku in drugih javnih občinah. Treba je reči, da je bila širša avstrijska javnost do sedaj pravzaprav bolj malo poučena o koroških Slovencih — nekateri niso niti vedeli, da živi na Koroškem kaka narodna manjšina! V tisku samem lahko najdemo različne ocene položaja. Pripomniti je tre-

zlasti na možnost informiranja v slovenskem tisku na Primorskem, pa tudi širše informacije o koroških Slovencih v tisku večinskega naroda v Italiji. S tem bi največ prispevali k poznanju in objektivnemu vrednotenju manjšinskega problema na Koroškem.

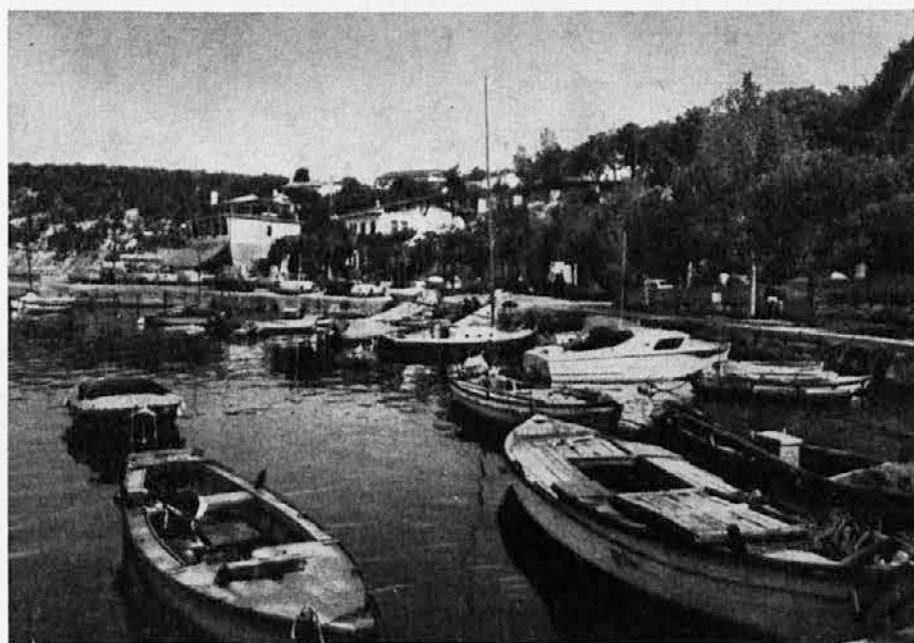
Se eno vprašanje. Kakšne so perspektive za bodoči razvoj?

Zelo težko je nakazati kako neposredno rešitev problema. Rekel bi, da vlada skoraj še nekaka brezizhodnost. Tudi zadnji načrti zveznega kanclerja o morebitni korekturi zakona o dvojezičnih napisih niso še znani. Bodočnost bo pokazala, ali bo sta v tem za nas tako važnem boju zmaga razum in pravičnost.

— — —

Koroškim Slovincem želimo, da bi se njih boj za narodnostne pravice ugodno zaključil, in to v interesu miru, evropskega sožitja, ugleda avstrijske države in seveda še najprej moralnih načel samih. Zato je želeli, da bi tudi FUENS čim odločneje nastopil pri vseh odgovornih forumih. V sami razpravi je izzvenela misel, da mora organizacija trenutno najbolj pomagati oni manjšini, ki to pomoč nujno potrebuje. In to je sedaj primer koroških Slovencev. Upati je, da zato njen glas ne bo ostal »vox clamans in deserto«.

A. B.

Devinski pristan — pristan Lepe Vide. Tujec jo je premamil, da je zapustila svojo zemljo in se odpovedala svojemu jeziku. Kako boleče je ugotoviti, da se Vidina zgodba tudi danes med nami ponavlja

Za samostojen slovenski nastop!

»Naš tednik«, glasilo Narodnega sveta koroških Slovencev, ki izhaja v Celovcu, je 2. novembra v številu 44 objavil razgovor, ki ga je imel dipl. jur. Filip Warasch z dr. Dragom Štokom. V tem razgovoru je dr. Štoka med drugim dejal:

Slovenski človek mora pod streho velike državne stranke, ki ima v državi nešteto sekcij, podsekcij, odborov in nadodborov, biti izreden, stalen, neomahljiv zagovornik slovenskih pravic, da mu lahko uspe premakniti val nezaupanja, nepoznanja, bojazni večinske strani.

Aparat državnih strank pa skoro ne dovoljuje take močne odločnosti in premočrnosti, posebno ko gre za narodnostna vprašanja, na katerih razvoj vpliva nemalo silnic.

Tako se povprečno zaveden Slovenec počasi neke umiri v državni stranki, uti-ša svoj slovenski glas, ko spozna, da mora v veliki reki plavati s tokom, če hoče ostati na površju in pri življenju. In tako se počasi z vodami velike reke približuje morju, v katerem pa slovenstvo ne igra sploh nobene vloge, v katerem je velikokrat bolje ne biti Slovenec ali vsaj ne zaveden Slovenec.

Če nastopa Slovenec v političnem življenju samostojno, pa te bojazni ni, ker je vsakdanji politični ambient slovenski. Slovenstvo je v slovenski stranki prvi in najvažnejši problem, zato se Slovenec v lastni stranki v te probleme poglablja in jih izpopolnjuje. Nevarnost asimilacije ali narodnostne brezbrčnosti je tako neke bolj daleč in manj nevarna.

Vse to imamo tržaški in goriški demokratični Slovenci pred očmi, ko se že ves povojni čas odločno upiramo vabljivim sirenam gostoljubnosti velikih strank. Zavedamo se, da bi bile te sirene sila omanne v začetku spojitve oziroma vključitve v veliko stranko, da bi se pa polagoma utišale, ko bi bili nemočni v toku velike stranke.

Tudi rezultati nam v tem dajejo prav. Brez odločne besede samostojne slovenske stranke bi tudi slovenski poedinci v državnih strankah nič ne pomenili. Brez odločnega boja v okviru samostojne slovenske politike bi ne dosegli v povojnem času tega, kar smo kot Slovenci dejansko dosegli, čeprav je bilo vdušje vse prej kot nam naklonjeno.

Zato nam je vsem pri srcu pot slovenske samostojnosti, ki nas je rešila pred marsikakšno nevarnostjo, ki nam je prinesla nemalo dosežkov in ki je preprečila, da bi bili kot narod amputirani; narod je namreč lahko živ in celovit le, če se vse-

stransko izživlja: v politiki, kulturi, gospodarstvu... Narod brez samostojne politike je invalid! Postane folklorno-kulturna skupnost ohromelega ljudstva!

Mi pa hočemo ostati in živeti polnokrvno življenje. Zato smo ves povojni čas in bomo še naprej stremeli za kulturno, versko, gospodarsko, socialno, športno obenem s politično-narodnostno celovitostjo, ker pač hočemo živeti polnokrvno, družbeno, državljansko in narodno življenje. Brez politične samostojnosti pa tega ni!

KANDIDATNA LISTA SLOVENSKE SKUPNOSTI

1. DOLHAR Rafko, dosednji tržaški občinski odbornik, zdravnik, Trst
2. PAHOR Boris, neodvisen kandidat S. L., slovenski pisatelj, Trst
3. UDOVIČ Peter, član S.D.Z., trgovec, Trst
4. ZETKO Edmund, neodvisen kandidat S. L., šolski ravnatelj, Trst
5. MLJAC Franc, svetoivanski rajonski sosvetnik Slovenske skupnosti, uradnik, Trst
6. SOSIČ Zoran, član S.D.Z., kmetovalec, Opčine
7. AZMAN Marino, rajonski sosvetnik Slovenske skupnosti, uradnik, Rojan-Greta
8. BAJC Marijan, profesor, Sv. Ivan
9. BAK Anton, trgovec, Sv. Ivan
10. BRCE por. OZBIČ Marija, učiteljica, Bazovica
11. BOLE Anton, kmetovalec, Rojan
12. BRATUŽ por. PETJE Bogdana, gledališka igralka, Trst
13. CERNE Dušan, časnikar, Trst
14. ČOTAR Jože, delavec, Opčine
15. DEBELIS Alojz, kmetovalec, Kolonkovec
16. GERDOL Joško, radijski napovedovalec, Rocol
17. KALC Slavko, pristaniški delavec, Prosok
18. KOPITAR por. OFFIZIA Stana, radijska igralka, Trst
19. KOSUTA Viktor, obrtnik, Sv. Križ
20. KRAPEŽ Boris, uradnik, Sv. Ivan
21. LAVRENCIĆ Just, delavec, Katinara
22. MARC IGNAC, trgovec, Sv. Jakob
23. MERKUŽA por. STEFANCIĆ, gospodinja, Sv. Križ
24. MAVER Marij, uradnik, Trst
25. MIKULUS Ana, uradnica, Sv. Jakob
26. MUZINA Marta, kmetovalka, Gropada
27. NADLIŠEK Marcel, trgovec, Katinara
28. PERTOT por. KOKOROVEC Maja, profesorica, Trst
29. ROBERTI por. PAVLETIČ Ondina, učiteljica, Skedenj
30. RUDOLF Aleksander, časnikar, Trst
31. RUTAR BORIS, škedenjski rajonski sosvetnik, študent
32. SANCIN Josipina, gospodinja, Skedenj
33. SEDMAK Emil, uradnik, Sv. Križ
34. SEDMAK Marjo, predsednik rajonske konzulte Prosek-Sv. Križ, obrtnik
35. SELJ Adriana, uradnica, Rojan
36. SIKR David, upokojenec, Sv. Križ
37. STARC Milan, zdravnik, Kontovel
38. SKRINJAR Stanko, šolski ravnatelj, Lonjer
39. SPANGER por. PERTOT Josipina, gospodinja, Barkovlje
40. STOKA Jernej, delavec, Kontovel
41. STOKELJ Zorko, obrtnik, Rojan
42. VREMEC Milan, rajonski sosvetnik za Opčine-Trebe-Bazovica, uradnik
43. ZAGAR Josip, delavec, Rojan
44. ZERJAL Aleksander, uslužbenec, Sv. Ivan
45. ZERJAL Edi, uradnik, Rojan

SPLOŠNA NACELA

Člen 1. - V jezikovno mešanih občinah goriške, videmske in tržaške pokrajine je slovenski jezik izenačen z italijanskim jezikom, ki je uradni jezik države.

Pripadniki slovenske manjšine lahko rabijo svoj jezik v odnosih z vsemi državnimi, deželnimi, pokrajinskimi in občinskimi političnimi, upravnimi in sodnimi oblastvi in njihovimi uradi, ki imajo v deželi javne funkcije in naloge.

Ustni ali pismeni odgovor se da v jeziku, v katerem je bilo vprašanje izraženo.

Člen 2. - Slovenski manjšini se priznava polna pravica, da štiti in razvija svoje politične, civilne, gospodarske, socialne in kulturne koristi, ter pravica zborovanja in združevanja.

Da se omenjene koristi zaščitijo bolj učinkovito, se slovenski manjšini s primernimi določbami, ki naj se vstavijo v volilne zakone, zagamči zastopstvo v obeh zbornicah parlamenta, v deželnem svetu samostojne dežele Furlanija-Juljska krajina, v pokrajinskih in občinskih svetih jezikovno mešanih področij dežele.

Člen 3. - Slovenski manjšini se priznava pravica, da zasebno in javno rabi svojo zastavo.

Pri državnih manifestacijah in na javnih poslopih pa mora biti izobešena samo državna zastava.

Člen 4. - Da se izpelje, kar je določeno v 3. členu deželnega statuta, se dežela Furlanija-Juljska krajina v skladu z ustavo in zadevnimi načeli pravnega sestava pooblašča, da izdaja zakone glede vprašanj, ki se tičejo slovenske manjšine.

Člen 5. - Gospodarski, socialni in kulturni razvoj slovenske manjšine v deželi je zagotovljen brez vsakega zapostavljanja in s primerno dodelitvijo finančnih sredstev.

Pristojne državne, deželne, pokrajinske in občinske ustanove so obvezane, da vpišejo v svoje proračune in gospodarske programe zneske, ki so potrebni za dosego namenov, označenih v prejšnjem odstavku.

Člen 6. - Pripadniki slovenske manjšine v jezikovno mešanih področjih morajo biti zastopani v vseh organih javne uprave, pa naj jo izvršuje država, dežela, pokrajina, občine ali druge pravne osebe in ustanove, ki imajo funkcije in naloge javnega značaja.

Člen 7. - Za televizijo se ustanovi program v slovenskem jeziku, kot že obstoji za radijske oddaje. V komisiji, ki nadzira te programe, so pripadniki slovenske manjšine paritetno zastopani.

Radijske in televizijske postaje v slovenskem jeziku uživajo najširšo samostojnost, kar zadeva programe, časnikarsko poročanje in v upravnem pogledu. Ravnatelj programov je slovenskega materinega jezika.

Člen 8. - V vseh občinah jezikovno mešanega področja se obnovi izvirno slovensko krajevno imenoslovje, odpravljen s kr. odlokom z dne 29. marca 1923 št. 800, ali kakor koli spremenjeno.

Člen 9. - Zaradi spoštovanja in ohranjenja etničnih značilnosti ozemlja, na katerem prebivajo Slovenci, je prepovedan vsak upravni ukrep ali drugo dejanje, ki bi lahko spremenilo etnično sestavo jezikovno mešanih področij. Sem so všteti regulacijski načrti mest, nasilni odkupi zemljišč in razlaščenje za kateri koli namen.

SODSTVO

Člen 10. - Hujskanje k narodnemu in plemenskemu sovraštvu je prepovedano

Praktična navodila volivcem

Na volišče greste z volilnim potrdilom in osebno izkaznico. V volilni kabini prekrizate znak Slovenske skupnosti, ki je peti, oz. na zadnjem mestu na levi strani glasovnice.

V primeru, da daste preference, napišite na črto poleg znaka priimek izbranega kandidata oz. njegovo odgovarjajočo številko.

V primeru kakršne koli potrebe oz. želje do pojasnil telefonirajte ne sedež Slovenske skupnosti, ul. Ghega 8/1, tel. 69126.

na vsem ozemlju republike. Vsako takšno dejanje se kazensko zasleduje po uradnem postopku.

V ta namen se členoma 291 oziroma 514 kazenskega zakonika, ki je bil razglašen s kr. odlokom z dne 19. oktobra 1930 št. 1398, dodajo naslednji členi:

291 bis - Kazni, katere predvideva 291. člen se dajo vsakomur, kdor javno žali izročila, jezik in kulturo narodnih manjšin.

415 bis - Kazni, katere predvideva 415. člen se dajo vsakomur, kdor hujška k narodnemu ali plemenskemu sovraštvu.

SLOVENSKA SKUPNOST

je proti

- narodnemu zapostavljanju in zatiranju;
- asimilaciji;
- fašističnemu in vsakršnemu drugemu nasilju;
- socialnemu izkoriščanju;
- netenju sovraštva med narodi;

je za

- uresničenje naravnih pravic slovenske narodnostne skupnosti;
- samostojno in enotno nastopanje Slovencev;
- čim trdnjšo povezanost med vsemi zamejskimi Slovenci;
- socialno pravičnost;
- mir in prijateljstvo med narodi.

ZATO BOMO NA TRŽAŠKEM 26. NOVEMBRA VSI GLASovali ZA SLOVENSKO SKUPNOST!

Deželni zakonski osnutek dr. Štoka

Deželni svetovalec dr. Drago Štoka, avtor novega deželnega zakonskega osnutka

17. oktobra letos je deželni svetovalec Slovenske skupnosti dr. Drago Štoka vložil v proučitev in odobritev deželnemu svetu zakonski osnutek, kateri predvideva deželne prispevke za stroške, ki jih imajo javne ustanove v narodnostno mešanih krajih.

Zakonski osnutek sestavljajo trije členi, ki se glasijo takole:

Člen 1. - Deželna uprava daje primerne prispevke javnim ustanovam, ki imajo stroške z žigi, vestniki, napisi, občestni-mi tablam in drugimi napisi v slovenskem jeziku; prav tako prispeva za vzdrževanje otroških vrtcev in obveznih šol. Dežela bo dala prispevke za prevajalce in tolmače v narodnostno mešanih občinah dežele Furlanija-Juljska krajina.

Člen 2. - Deželna uprava nosi bremena stroškov, ki jih imajo javne ustanove, dokler ne bo v vseh javnih uradih narodnostno mešanih občin, ki imajo neposreden stik z občinstvom, zagamčena prisotnost uradnikov in funkcionarjev s polnim znanjem slovenskega jezika.

Člen 3. - Stroški, ki izvirajo iz gornjih dveh členov, bodo kriti s posebnim nakazilom v deželnem proračunu za prihodnje in vsa naslednja leta.

	FAC - SIMILE	

„Kaplje“ poslednjič!

»Kapelj« ni več.

S šestindvajseto številko je utihnila prijazna revija, ki je zbirala del slovenskih intelektualcev, v prav tako prijazni dolini Idrije. Ustanovljena je bila pred sedmimi leti; rodila se je »iz poštenih nagibov nekaterih kulturnih delavcev, ki menijo, da je za Slovence prišel čas, ko provinca v tistem starem pomenu ne obstaja več«, je zapisal Jože Felc v predgovoru.

Kateri naj bi bili ti nagibi, bi moralo biti vsakemu uredništvu (zlasti še ljubljanskemu) vse prej kot nejasno. Omalovažujoč odnos kulturnega centra do vsega, kar se dogaja izven tega centra. Razločno povedati, da neka revija ni nujno izraz samo določenega nazora. Dati slovenski mladini več globline, več humanizma, več življenja. Napeti vse sile, da slovenski narod zaživi kot skupnost. Živeti in razvijati medplanetarno zavest v vsej razsežnosti. Na tej podlagi se je rodila idrijska revija, na teh temeljih je gradila in zorela, prijateljsko odprta v slovenski svet, mnogim v zavist, sebi v ponos.

»Kapelj« ni več.

Direktni in prvi povod je bila ukinitve simbolične pomoči s strani idrijske družbeno-politične skupnosti. Kakšna in kolika je bila ta pomoč? V sedmih letih izhajanja Kapelj smo dobili za 26 števil toliko, kot je to dotacija za polovico ene same številke poprečne slovenske profesionalne revije. Toda dobili smo, čeprav absurdno malo in bilo je neobvezujoče. Pomenilo je neke vrste zaupnico.

»Na različnih poluradnih pogovorih in privatno je bilo rečeno, da so bili nekateri prispevki »vprašljivi«, kar naj bi na nekaterih političnih forumih pobudilo pomisleke. Toda mislimo, da če bi revija imela zaupanje, bi omenjeni »vprašljivi prispevki« sprožili polemiko na kateri koli ravni. »Odporna vrata« za to je bila tudi revija sama. Toda to se ni zgodilo. Zaradi nekaterih prispevkov je bila ob zaupnico revija« (iz predgovora Jožeta Felca).

Sledili so pogovori. Uredniki so privolili v to, da se določi izdajatelj in da se vzpostavijo normalni odnosi med uredništvom in izdajateljem. Pri pogovorih so nasproti »Idriji« sedeli nekateri odgovorni republiški in občinski funkcionarji. Revija naj bi postala profesionalna. Nastane problem finančnega kritja: za profesionalizacijo revije se v okviru občine ali republike niso mogla najti sredstva. Z drugo besedo: slovenski komunistični partiji je prav prišlo, da se ta problem ni dal rešiti in je bilo dovolj za ukinitve revije. Ponujajo se nekaj »vprašljivih« izvajanj. Zakaj se ne danes ni še nikoli nihče spomnil, da so »Kaplje« izhajale s podporami posameznikov in ob velikem žrtvovanju sodelavcev?

Zakaj se ni še nikoli nihče vprašal, kako da uredniki »Kapelje« niso dobili za svoje delo niti dinarja honorarja, ko vsi dobro vemo, da zamejske levčarske organizacije in tudi »Primorski dnevnik« »uspevajo« le zaradi tega, ker so njihovi uredniki, časnikarji, uradniki in prosvetni delavci plačani z denarjem, ki pride iz Slovenije in ki je zaslužen delovnega ljudstva? Zakaj se ni še nikoli nihče našel, ki bi znal upoštevati oz. ceniti vrednost neke revije, v korist in ponos ter dokaz razumevanja cele slovenske skupnosti? Zakaj se slovenska komunistična partija norčuje iz skupine intelektualcev samo zato, ker so hodili po poti iskanja in zblíženja? Zakaj, ko se toliko govori o razumevanju, o dialogu, o enakosti, o naprednosti?

»Kapelj« ni več.

Vsebinska te »poslovilne« številke je izredno bogata. Gregor Strniša je prispeval

predgovor k igri »Ljudožerci« in dva pesniška utrinka. Objavljen je Smoletov 7. prizor iz »Igre za igro« po motivih Aristofana z naslovom »Prisega«. Poezija Daneta Zajca te za trenutek naelektrira. Pavle Zidar je s kratkim prispevkom »Father Tamtam« presunljivo globok ob temi, ki je vedno aktualna: Kristus, vera, vest. Pretresljivo bereš Gajškovo poezijo, pribit v tla, uprt v bodočnost. V. Blažič je naslovil svoj prispevek »Moč šibkosti«; Lev Detela se pogloblja v Zagoričnikov pesniški svet. Vinko Cuderman je ob koncu svojega »Poskusa sprehoda skozi Avgijev hlev« vse prej kot truden, četudi je s širokimi zamahi metal gnoj iz slovenskega »kulturnega doma« in so ga za ta posel vzpodbujali najvidnejši ustvarjalci slovenske kulture: Vidmar, Kramberger, Pirjevec; vsekakor drizen sprehod. Z zanimanjem bereš Bizjakova »Koroška spoznanja II«; pisanje je občuteno in iskreno, te vabi k razmišljanju. V uradnih krogih redko bereš kaj podobnega, kljub vsem »Tujega nočemo, svojega ne damo«. Prijazna je pesem Alda Klodiča, skoraj uvod v Pavšičevo »Benečija« — utrinki iz nenapisanega dnevnika. Kako daleč seže ljubezen Slovence iz domovine do slovenskega jezika v Benečiji, do slovenskih ljudi, do prosvetnih delavcev, pa čeprav v talarju. Uči se, slovenska komunistična partija! Zadnji prispevek v reviji je žepni proces Jolke Milčeve »Lice in naličje«, moški (in ženske) na zatožni klopi, vabilo k polemiki.

»Kapelj« ni več.

Kako pa zdaj? Uredništvo idrijske revije je zavzelo skupno stališče do predloga, da se na slovenskem zahodu osnuje »literarno-publicistična revija, ki bi ne bila ozko nazorska, generacijska ali celo partner kateri koli slovenski reviji, pač pa dovolj poglobljen umetniški in publicistični izraz tega dela slovenske domovine, ki je v prenekanem oziru zastopljena in spregledana«. Jože Felc, glavni urednik revije, predlaga ob koncu svojega uvoda: »Osnovni naj bi torej publikacijo, ki naj zajame piščo ljudi na slovenskem Primorskem ne glede na generacijske, nazorske in estetske razlike. Revijo naj bi osnovali sodelavci in uredniki, ki sodelujejo pri sedanjih revijah. Investirali bi jo po načinu, kot je ustaljen pri ostalih slovenskih publikacijah. Bila naj bi povsem profesionalna. Naslov bi izbrali na zboru ustanoviteljev. Predzrnam pa si na tem mestu predlagati tudi to. BORI — naslov, ki ga je nekoč že imela primorska revija in ki bi simbolično in vsestransko izražal njeno bit«.

Naj bo tako ali drugače. Dejstvo je, da idrijska revija »Kaplje« ne izhaja več in da smo bili Slovenci, zlasti še Primorci, oropani publikacije, ki je bila mlada, nova, iskrena. Za nas je velika škoda. Za Njeno Visokost, mater Slovenijo, verjetno ne.

»Kapelj« ni več...

I. Č.

Skrb Cerkve v ZDA za katol. šole

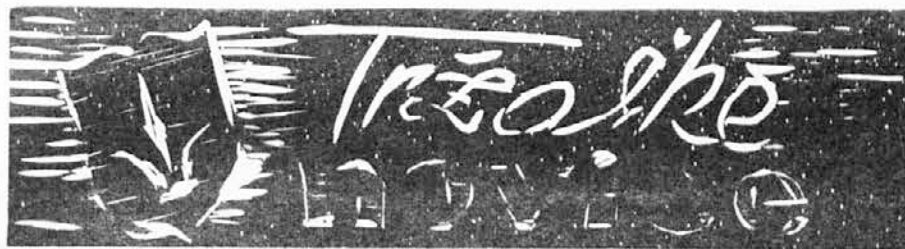
Cerkev v ZDA skrbi tudi za šole, katere obiskuje nad pet milijonov mladih ljudi. Nadškof v New Yorku se je znova zavzel, da bi državne oblasti upoštevale te stroške pri nalaganju davkov.

Razveljavljen zakon

V Švici so razveljavili zakon, po katerem je bilo jezuitom prepovedano bivanje in delovanje v Švici. To odločitev morajo sedaj potrditi še Švicarji z glasovanjem ali referendumom.

kupolah in prišel k veliki cerkvi Presvete Trojice. Od vseh strani skušam priti noter, pa je vse zaprto, brez kljuk in še z verigo in ključavnico. Okoli cerkve je vse zanemarjeno, odpadki, zarjavelo železo, vse kaže, da že dolgo let nihče ni prestopil tega kraja. Grem naprej in pozlačene kupole druge cerkve zablestev v jutranjem soncu. Grem tja in pridem do velike in zelo lepe Marijine cerkve. Hvala Bogu, ta je odprta, ena izmed redkih, ki je še »aktivna« kot pravijo tam, ali ki še »obratuje«, ki ima še dovoljenje za »obrt«. Čudim se, da je tako polna.

Tja jo torej zgodaj zjutraj, ko najini sopotniki še spijo, udariva. Bila je že polna starejših žensk, le izjemoma je bil kak moški ali otrok, saj drugače v teh razmerah v Rusiji tudi biti ne more. Začela se je že sv. maša, liturgija po vzhodnem obredu v staroslavanskem jeziku in sva bila že zato vesela, da moreva enkrat v Rusiji doživeti to, česar navadno noben turist ne doživi: biti pri slovesni liturgiji ob skupnem maševanju več duhovnikov, ob

Slovenik in tržaška škofija

V predzadnji številki Katoliškega glasa smo brali o obisku slovenskih novomašnikov v Rimu in o njihovem bivanju v zavodu Slovenik. In tudi ta kratek opis je bil ponoven klic, naj na Slovenik ne pozabimo.

O Sloveniku v Rimu se je že večkrat govorilo in zanj smo na Tržaškem nabrali že »precej« denarne pomoči. Zavod se lepo razvija in v drugi polovici junija 1973 ga bodo slovesno odprli.

Ali bomo lahko v zavod Slovenik poslali tudi kakega tržaškega slovenskega duhovnika? S tem moramo računati. Če ne danes, pa jutri. A kdo bo zanj skrbel? Msgr. dr. Maksimilijan Jezernik, rektor Slovenika, je že zainteresiral tržaškega nadškofa, naj si tudi tržaška škofija zagotovi možnost pošiljati študente-duhovnike v Slovenik. G. nadškof je vabilo prijazno sprejel, a je skrb za to izročil svojemu slovenskemu vikarju. In ta, kako naj to izpelje? Vodstvo zavoda predlaga sledeče možnosti:

1. Ustanovitev štipendije (borsa di studio), ki znaša 6 milijonov lir.
 2. Poimenovanje sobe v zavodu po znanih osebah (tako na primer po nadškofu dr. Alojziju Fogarju ali msgr. dr. Jakobu Ukmarju). Pri tem bi šlo za tri milijone.
- Kaj naj naredimo? Nekje sem predlagal, da bi izpeljali nabirko, a so mi odsvetovali, ker da je že preveč nabirk. A brez nabirke tudi ne gre. Kaj naj torej naredimo?

Dr. Lojze Škerl

Porast števila otrok v slovenskih otroških vrtcih na Tržaškem

Na Tržaškem je skupno 28 slovenskih otroških vrtcev, ki jih upravljajo posamezne občine in ustanova ONAIRC.

Občinski otroški vrtci so v ul. Donadoni, v Rojanu, pri Sv. Ivanu, v Devinu, Mavhinjah, Nabrežini, Sempolaju, Sosljanu in Zgoniku.

Ustanova ONAIRC ima otroške vrtce v Barkovljah, Bazovici, Boljuncu, Borštu, Dolini, pri Domju, v Gropadi, v Lonjerju, na Opčinah, na Proseku, na Repentabru, v Ricmanjih, pri Sv. Ani, pri Sv. Jakobu, v Križu, v Šklednju, v Trebčah in v Mačkalah.

V vse te otroške vrtce se je za šolsko leto 1972-73 vpisalo skupno 791 otrok (lani 760) in sicer: pri Sv. Jakobu 25, v ul. Donadoni 38, pri Sv. Ani 22, v Šklednju 20,

V nedeljo 26. novembra ob 17. uri
bo v Kulturnem domu v Trstu

REVIVA PEVSKIH ZBOROV
Prireja jo Zveza cerkvenih pevskih zborov s Tržaške.

pri Sv. Ivanu 50, v Lonjerju 22, v Rojanu 37, v Barkovljah 19, na Opčinah, 63, v Bazovici 17, v Gropadi 17, v Trebčah 27, na Proseku 59, v Križu 23, na Repentabru 21, v Nabrežini 52, v Devinu 14, v Sosljanu 22, v Mavhinjah 21, v Sempolaju 20, v Zgoniku 33, v Gabrovcu 23, v Dolini in Ricmanjih 12, v Borštu 19 in v Boljuncu 32.

Kot je razvidno iz gornjih podatkov, ni nobenega slovenskega otroškega vrtca v miljski občini, na mrtvi točki pa je običajno tudi vprašanje ustanovitve slovenskega otroškega vrtca v Zavljah, za kar je bila sestavljena prošnja s podpisi star-

šev že pred nekaj leti.

V nekaterih otroških vrtcih so ob začetku šolskega leta nastale težave zaradi velikega števila otrok, tesnih prostorov in pomanjkanja osebja. Tak položaj je v glavnem zato, ker se je število vpisanih otrok povečalo zaradi priliva italijanskih otrok. Taka primera sta v Sosljanu in v Zgoniku. Občinski upravi sta pa znali poskrbeti za začasno rešitev.

Novo šolsko poslopje

Na Colu pod Repentabrom so v soboto 11. novembra odprli novo in res lepo šolsko poslopje. Na vratih zgradbe je najprej podprefekt Viozzi prerezal moder trak, nato pa je škofov vikar dr. Škerl izrekel svoje voščilo in blagoslovil poslopje. Repentaborski župan Mihael Guštin se je zahvalil vsem, ki so pripomogli, da je prišlo do nove zgradbe, in vsem, ki so slovesnost pripravili. Dotaknil se je seveda tudi vprašanja, kako od pomoči nekaterim pomanjkljivostim novega poslopja. V poslopju je namreč pet razredov (štiri za slovensko šolo in eden za italijansko), a so samo štiri učilnice. Ko so delali načrte za novo šolo, so se pač všteli: niso mislili, da bo število šolskih otrok naraslo.

Za županom so spregovorili še podprefekt Viozzi, šolski skrbnik Fidenzi, slovenski šolski ravnatelj Strnad, italijanski ravnatelj Menossi in sin pesnika Alojzija

Gradnika, po katerem bo šola poimeno-

vana. Pozdravnim govorom je sledila kratka akademija, ki so jo pripravili otroci obeh šol. Domači pevski zbor »Srečo Kumar« je za zaključek zapel tri pesmi.

Bodoči mednarodni evharistični kongres.

Stirideseti mednarodni evharistični kongres bo v Melbourneu v Avstraliji od 18. do 25. februarja 1973. Tema kongresa bodo Jezusove besede: Ljubite se med seboj, kakor sem vas jaz ljubil.

Težave laiziranih duhovnikov

Od 60.000 duhovnikov, ki živijo v Španiji, je v zadnjih desetih letih 1.300 duhovnikov opustilo duhovniško službo. Od teh se jih je okrog tisoč tudi oženilo. Za kar so dobili spregled iz Rima. Vendar se v novih razmerah srečujejo z mnogimi težavami. P. José Descalzo piše v madridskem listu »Pueblo«, da imajo mnogi laizirani in poročeni duhovniki v zakonu mnogo večje težave kot so jih imeli s celibatom. Predvsem se je mnogim zelo težko prilagoditi novi življenjski družici. Clovek, ki je morda že deset let živel samsko življenje in bil v službi vernikov, se zelo težko preusmeri v družinsko skupnost. Spomin na prejšnji poklic mnogim greni vsakdanjost.

Popravek

V zahvali ob smrti pok. Ljudmile Terčon je pri navedbi duhovnika ob priimku g. Rejca izostala beseda župnik (pravilno torej: župnik g. Rejc). Prizadete prosimo oprostjenja za ta nehoteni spodrsrlaj.

Natečaj za ravnatelje slovenskih višjih srednjih šol

Uradni list (Gazzetta Ufficiale) je dne 31. oktobra 1972 objavil dekret štev. 284 šolskega ministra, s katerim se razpisujejo natečaji za ravnatelje slovenskih višjih srednjih šol v Trstu in Gorici.

V 1. členu pravi omenjeni dekret: »Razpisuje se natečaj na podlagi spričeval in izpitolov za štiri mesta ravnateljev na klasičnih, znanstvenih in učiteljskih zavodih s slovenskim učnim jezikom, in sicer: klasični licej eno mesto, znanstveni licej eno mesto, učiteljska dva mesta.«

To se pravi, da je razpisan natečaj za ravnatelja klasičnega liceja v Gorici, znanstvenega liceja v Trstu in za obe učiteljski v Trstu in Gorici.

Pogoji za udeležbo pri natečaju so v glavnem naslednji: Prosilci morajo biti redni profesorji s slovenskim materinim jezikom; biti morajo vpisani ali da so vsaj bili vpisani v staležu profesorjev odgovarjajočih zavodov s slovenskim učnim jezikom; da imajo potrebne visokošolske diplome in da so že vsaj sedem let učili kot redni profesorji na istem tipu šole.

Natečaj bo na podlagi spričeval in ustnega izpita. Prošnje morajo prosilci vložiti v roku 30 dni od objave dekreta v Uradnem listu, to se pravi do 30. novembra t.l. Dekret posebej poudarja, da morajo biti prosilci slovenskega rodu, slovenskega materinega jezika.

Podrobnosti o natečaju lahko vsakdo prebere v Uradnem listu, kot je omenjeno na začetku tega poročila.

Važnost razpisanega natečaja je v tem, da je ministristvo pristalo na zahtevo, ki so jo naši šolski sindikati, časopisi, stranke in razni drugi dejavniki ponovno izrazili, naj se uredi položaj na slovenskih višjih srednjih šolah tudi tako, da bo

vsaka šola imela svojega samostojnega rednega ravnatelja. To bo sedaj postalo dejstvo. Glede goriških profesorjev je neugodno samo to, da menda ni nikogar, ki bi imel vse pogoje, ki jih zahteva natečaj. Naši profesorji so namreč še premalo let v staležu rednih solnikov na slovenskih višjih srednjih šolah.

★

SLOVENSKA TELEVIZIJA

Spored od 19. do 25. novembra 1972

Nedelja: 9.40 Po domače z ansambloma Odmev in Zorko. 11.00 Otroška matineja. 11.55 Mestece Peyton. 17.50 Bele sence. film.

Ponedeljek: 17.50 Gori, doli, naokoli. 18.30 Kremenčkovi. 20.35 Mala antologija jugoslov. TV drame. 21.35 Kult. diagonale. **Torek:** 17.50 Mala lupinica. 18.35 Nastopa Irene Sheer. 19.40 Akupunktura. 20.35 Objemi in poljubi, film. 22.05 Likovni nočturno: Stane Jarm.

Sreda: 17.50 Vitez Vihar. 18.35 Po domače. 19.05 Od filma do filma. 19.25 Zivalski vrt na obalah Patagonije. 20.35 G. Eliott: Mlin na reki Floss. 21.25 Po sledih napredka. 22.20 Hokey Jugoslavija: ZRN.

Četrtek: 16.00 Rokomet Jugoslavija: NDR. 17.15 Vsi vemo vse. 18.30 Vsi vlaki sveta. 19.00 Mestece Peyton. 20.34 Cetrkov razgledi. 21.25 Čehov: Snubač. 21.25 Balet.

Petek: 17.50 Ajataj. 18.30 Smučanje. 18.45 Glasba za oči. 19.10 Profesor Baltazar. 19.20 Bilečanka (Sarajevo). 20.40 Vsi kraljevi ljudje, film. 22.10 Sedem monij.

Sobota: 16.30 Košarka Beograd: Jugoplastika. 18.20 Gospod Piper, film. 20.30 Senka in jaz, zabavno glasbena oddaja. 21.20 Na poti k zvezdam. 21.45 Medicinski center, film.

ne sme fotografirati, to ni posvetna reč, ki bi jo vsak videl in nespoštljivo slikal.

Saj tudi v rimski liturgiji po spremenenju duhovnik zakliče: »Skrivnost vere!«, toda vse drugače sprejemamo mi to skrivnost, vse bolj z razumom kot s srcem. Ko nam duhovnik npr. po kratki sv. maši dá Kristusovo Telo v podobi hostije kar na roko, ponekod tudi otrokom, je še bolj nevarno, da nam postane nekaj tako vsakdanjega kot pojesti kos kruha. Po vzhodnem obredu, trajajočem dve do tri ure, z vso slovesnostjo, duhovniki, diakoni, strežniki, morda tudi s cerkvenim zborom ali ljudskim petjem pa izstopa sv. Rešnje Telo kot neprecenljiva skrivnost in svetost, ki gre le »svetim« in se mi skušamo pridružiti angelom in kerubinom v prepevanju: Svet...

To sta dve različni pojmovanji iste stvari, dva različna odnosa, vsak ima nekaj zase. Prav ekumenizem pa hoče, da spoznamo drug drugega in spoštujemo to, kar je drugim sveto in dragol!

V pravoslavni cerkvi v Leningradu

(Iz popotnih spominov g. Vinka Zaletela)

Z urednikom »Nedelje« g. J. Vošnjakom sva lani potovala v Leningrad in Moskvo. Hotela sva videti zanimivosti, pa tudi življenje v rdečem raju.

Bila je prav nedelja. Kje naj mašujeva? Katoliška cerkev je v Leningradu le ena odprta, pa zanj nihče ne ve, tudi nimava časa, da bi jo iskala. Prejšnji dan sem blizu hotela odkril neko še odprto pravoslavno cerkev; tja greva k maši. Vsa prosta čas sem uporabil, da sem šel na prepovedan lov na slike, da bi ujel kaj takega, česar nisem mogel videti in slikati ob skupnih ogledovanjih, ko vodnik ali vodnica pokaže le to, kar sme pokazati in pove le to, kar ima naročeno.

Težko je dobiti v štirimilijonskem mestu nekaj, česar nihče ne pove in ne pokaže. Ze v soboto sem gledal po cerkvenih

Slovensko dušnopastirsko središče pričenja s svojim delom

Svečana proglasitev novega slovenskega dušnopastirskega središča v Gorici bo na praznik Kristusa Kralja v nedeljo 26. novembra ob 12. uri v cerkvi sv. Ivana. Udeležil se je bo goriški nadškof msgr. Colin, ki bo somaševal z novim dušnim pastirjem za slovenske vernike msgr. Fr. Močnikom in njegovim duhovnim pomočnikom g. Jožkom Markužo.

Slov. trgovski strokovni zavod bo postal petletni zavod

Prejeli smo naslednje obvestilo: »Upravni svet in ravnateljstvo slovenskega strokovnega zavoda za trgovino v Gorici sporočata, da je ministrstvo za javno šolstvo pisмено sporočilo, da je bil dodeljen temu zavodu za šolsko leto 1972-73 četrti letnik. Vpisovanje se začne takoj in bo trajalo do 25. novembra. Pouk se bo začel po zaključnem vpisovanju. Vpišejo se lahko vsi dijaki, ki so opravili kvalifikacijski izpit na katerem koli strokovnem zavodu za trgovino.«

K temu uradnemu obvestilu nekaj naše razlage.

Slovinci na Goriškem smo imeli enotno srednjo šolo, učiteljske in klasične liceje z gimnazijami. Manjkalo nam je primeren strokovni zavod, zlasti takšen, ki bi usmerjal našo mladino v trgovino. Dobili smo ga z odprtjem strokovnega zavoda za trgovino, ki je lani poslal v svet prve maturante. Toda zavod je nudil le triletno šolanje, kar je bilo premalo za višjo strokovno izobrazbo. Zaradi tega je že od začetka šla akcija za tem, da bi ta zavod postal petletni zavod, to je popolna srednja trgovska šola.

Pri tem so si veliko prizadevali profesorski zbor trgovske šole, njen upravni svet, svet staršev, šolski sindikat in še drugi dejavniki. Sedaj je tudi ta naša skupna zahteva ugodno rešena. Ministrstvo je dovolilo, da se odpre četrti razred v tem zavodu, naslednje leto bo pa avtomatično sledilo odprtje petega razreda. Tako bo tudi naša strokovna srednja šola popolna. Ob zaključku študijev na tej šoli bodo dijaki lahko šli tudi na primerne fakultete na univerzi, kot lahko gredo z drugih sličnih zavodov z italijanskim učnim jezikom.

Da bo zavod uspeh, je potrebno, da se dijaki vpišejo v 4. letnik. To lahko naredijo vsi, ki so letos ali lani opravili malo maturo na tej šoli.

Z zadoščenjem gledamo, kako se stopno urejujejo zadeve slovenske šole. Pričakujemo, da se bodo uredile še ostale, ki čakajo na rešitev že 25 let. Med temi je tudi zadeva novih poslopj za slovenske šole v Gorici, ki postaja iz leta v leto bolj boleča.

Na rešitev čaka tudi vprašanje didaktičnih ravnateljstev za osnovne šole. Morali bi imeti dve ravnateljstvi, v Gorici in v Doberdobi, imamo pa samo eno in še risto ima le poverjenega didaktičnega ravnatelja.

Obmejno srečanje slovenskih županov

Lani so župani treh slovenskih občin Steverjana, Sovodenj in Doberdoba obiskali sedež županstva v Novi Gorici in bili tam prijazno sprejeti. Letos je 28. oktobra novogoriški župan Rudi Simac ta obisk vrnil. V njegovem spremstvu sta bila med drugimi zvezni poslanec v Beogradu Nardin in republiški poslanec v Ljubljani Sinigoi.

Obisk so gostje iz Nove Gorice pričeli v Steverjanu. Tu jih je sprejel v prisotnosti županov iz Doberdoba in Sovodenj domači župan Stanislav Klanjšček. V dobrodošlici je izrazil svoje zadovoljstvo nad obiskom, kajti čeprav živimo v dveh državah, imamo kot Slovenci mnoge skupne probleme. Steverjan se sicer ne more ponašati z velikimi stavbami ali razvito industrijo, je pa ponosen, da si je ohranil slovenski značaj.

Za dobrodoščilo se je zahvalil novogoriški župan, nakar sta si oba župana izmenjala darila. Rudi Simac je poklonil umetniško sliko, župan Klanjšček pa zlato medaljo z obrisom Steverjana in vrezanim grbom sv. Florijana. Sledil je v spremstvu domačega župnika Antona Prinčiča ogled župnijskega doma. Novogoriško odposlanstvo se je za hip ustavilo tudi pred spomenikom padlih na trgu pred cerkvijo.

Ker se v števerjanski občini zadnja leta

kmetovalci vedno bolj preusmerjajo v vinogradništvo, saj postaja najbolj donosno, je župan Klanjšček povabil goste na ogled vzorne kmetije Marčela in Marina Humarja iz Valerišča. Sledila je zakuska ob domačem pršutu in kozarcu briške kapljice.

Iz Steverjana je odšla novogoriška delegacija v Doberdob, kjer jo je pozdravil domači župan Andrej Jarc. Gostje so si ogledali osnovno šolo in vrtec. Po kosilu je pot vodila v Sovodnje, kjer je novogoriško odposlanstvo sprejel župan Jožef Češut. Gostje so obiskali obe domači tovarni, nato pa odšli v novi Kulturni dom, kjer jih je s pesmijo sprejel sovođenski nonet, folklorna skupina pa je predvajala več plesov. Pred razhodom je občinski tajnik v Sovodnjah dr. Stefan Bukovec prebral skupno poročilo. Ob slovesu so vsi navzoči izrazili željo, da bi se s sličnimi srečanji nadaljevalo.

M.T.

Nova doktorica

V soboto 18. novembra je na tržaški univerzi dokončala študije iz lekarništva gđ. Marilka Koršič iz Gorice. Za doktorski izpit je pripravila disertacijo: »Pripevek k študiju o stalnosti kloralhidrata v supozitorijih«. Novi doktorici iskreno čestitajo vsi prijatelji, posebno še člani organizacij SKAD-a, Marijine družbe in zbora »Lojze Bratuž«, v katerih se gđ. Marilka vneto udeležuje. Čestitkam se pridružuje tudi naš list.

Dvoletni tečaj na trgovski šoli

Na zadnji seji goriškega občinskega sveta je župan De Simone v svojem uvodnem nastopu sporočil med drugim, da ga je minister za javno vzgojo obvestil o sklepu, da se ustanovi dvoletni tečaj tudi na tukajšnji slovenski in italijanski trgovski šoli.

Vest sprejemamo z zadovoljstvom in to je poudaril že takoj po županovem poročilu svetovalec SDZ prof. Bratina, saj je tako dana možnost dijakom, ki so do tu diplomirali na trgovski šoli, da se strokovno izpopolnijo.

Prošnjo za ustanovitev tega tečaja so poleg slovenskih ustanov in organizacij podprli tudi predstavniki Krščanske demokracije in poslanec Marocco se je za stvar osebno zanimal na ministrstvu, kakor je še pred kratkim poročal na sestanku med SDZ in KD.

Hkrati naj omenimo, da je občinski svet na isti seji odobril nakup dveh šolskih avtobusov, s katerima bo mogoče okrepiti in boljše urediti prevoz otrok, ki imajo precej dolgo pot od doma do šole, in med temi je seveda precej slovenskih.

Nagrajevanje športnih zmagovalcev v Steverjanu

V nedeljo 12. novembra smo po popoldanskem zahvalnem blagoslovu imeli v župnijskem domu prijetno slovesnost nagrajevanja zmagovalcev na IV. števerjanskem športnem tednu, ki je bil septembra v organizaciji športnega odseka »Brda«.

Številno občinstvo, zlasti mladino, je pozdravil najprej podpredsednik društva »F. B. Sedej« Boris Hladnik, ki je izrazil zadovoljstvo nad športnim udejstvovanjem našega mladega rodu. Nato so med zmagovalce razdelili medalje športnega odseka »Brda« ter pokale, ki so jih podarili števerjanska občina, Kmečka banka, društvo »F. B. Sedej«, ansambel »Hlede« in trvdka Terpin, kmečki stroji. V kratkem govoru so se navzoči spomnili prerano umrlega Aleša Srebrniča, ki je na zadnjem športnem tednu z nami tekmoval.

V kulturnem delu je nastopil števerjanski glasbeni ansambel s svojimi vižami ter »Briški oktet« iz jugoslovanskih Brd. Z izredno barvitimi glasovi so takoj osvojili občinstvo, čemur je pripomoglo tudi dejstvo, da so predstavili res zelo lepe pesmi. Števerjanci so bili veseli tega lepega in pri srčnega domačega praznika, ki se je nadaljeval v spodnjih prostorih doma, kjer je še dolgo odmevala lepa slovenska pesem.

TP

Koroški Slovenci velikodušno pomagajo misijonom

Med koroškimi Slovenci je zelo razvita skrb in zanimanje za misijone. Verniki iz južnokoroških župnij podpirajo namreč kar 141 misijonskih bogoslovcev in sicer iz sledečih dežel: Koreja, Vietnam, Indonezija, Ceylon, Indija, Madagaskar, Uganda, Kamerun, Zambija in Južna Amerika.

ZA KMETOVALCE

Počrnitev vina

V predzadnjem članku smo brali o porjavitvi vina na zraku, katero povzroča oksidaza in se primeri, kadar je bilo grozdje gnilo in bolno.

Danes si oglejmo podobno napako, ki ji pravimo počrnitev. Vino v kozarcu ne porjavi, ampak počrni. Belo vino dobi zeleno do modro, črno vino pa vijoličasto plavkasto barvo. V obeh primerih postane vino tudi motno. Vzrok počrtnitve je železo, ki je prešlo v vino ob dotiku z železnimi stroji, orodjem, žebliji, vijaki in celo rdečo zemljo, ki vsebuje dovolj te snovi.

Na prvi pogled je težko ločiti počrnitev od porjavitve vina. Zato napravimo sledeči poskus: v dve steklenici iz gladkega in nebarvnega stekla nalijemo motnega vina. V eno steklenico dodamo en gram citronske kisline na liter; v drugo pa nobenega dodatka. Steklenici pustimo na zraku in svetlobi. Če se vino v prvi steklenici, kateri smo dodali citronske kisline, zbistri, imamo pred seboj primer počrtnitve zaradi železa. Če pa vino ostane motno in potemni, potem imamo opravka s porjavitvijo.

Dr. s počrnitev ni močna, jo lahko zdravimo s citrónsko ali vinsko kislino (25-100 gr na hl). Prej seveda izvedemo poskus v malem. Če pa je počrnitev zelo izrazita, je treba vino najprej pretočiti z zračnjem; vino bo tako postalo vse črno. Nato ga bistrimo z želatino in ko se je želatina usedla, vino filtriramo.

Porjavitve in počrnitev vina sta dve različni napaki in vsako zdravimo na svoj način. Zato je treba najprej ugotoviti, za kakšno napako gre in šele nato izbrati primerna sredstva za zdravljenje.

Inž. Janko Košir

Mladika št. 8-9

Uvodnik je posvečen naši šoli, ki je v začetku oktobra spet odprla svoja vrata. Edina zgodba v tej številki je »Sivi gospod«, ki jo je napisala Ivana Placer. Poseben članek govori o naši prisotnosti na študijskih dnevih v Dragi, na manjšinskem kongresu na Trbižu in na evharističnem kongresu v Vidnu.

O skladatelju Vinku Vodopivcu poroča dr. Anton Kacin, prof. Alojz Rebuta se spominja pesnika Ceneta Vipotnika, uredniki pa omenjajo 75 let življenja akademskega slikarja Franceta Goršeta. Zanimivi so spomini na pok. nadškofa Fogarja kot jih opiše prof. Bednarik. Prof. Martin Jevnikar nam predstavi pesnika Venceslava Sejavca-Stefana Tonkliča, pisatelja Ivanko Hergold ter pesnika Aca Mermolja. Tudi poroča prof. Jevnikar o novo izšli knjigi Andreja Inkreta o Jovanu Veselu-Koseskemu.

V mladinski prilogi »Mlada beseda« najdemo poročilo o šestem zamejskem taboru slovenske mladine. Ivan Peterlin objavlja nekaj vtisov z olimpiade v Münchnu. Na strani »Za sodobne žene in dekleta« najdemo spis »Kako živeti brez gospodinjske pomočnice«.

O problemih, ki tarejo našo manjšino, je govora v člankih »Ves narod je začutil bolečino« (ob divjanju Nemcev zoper Slovence na Koroškem) in v izvečkih iz govorov dveh uglednih deželnih odbornikov Nere Stopperja »Dežela zagotavlja enakopravnost in obrambo manjšine« ter L. Masutta »Zagotoviti je treba pravične življenjske, kulturne in socialne pogoje«.

Zanimivo je poročilo o začetku letošnje gledališke sezone (radijsko gledališče in Slovensko stalno gledališče) ter pisma o radijskem programu radia Trst A. S pikrim »Dolgim jezikom naših sodelavcev« se to pot zaključa ta dvojna (po obsegu samo enojna) osma in deveta številka »Mladike«.

—ej

ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE V GORICI vabi na tradicionalno revijo pevskih zborov v Katoliškem domu

CECILJANKA 72

Zaradi velikega števila prijavljenih zborov bo v dveh delih:

- v soboto 18. novembra ob 20.30 (8 zborov);
- v nedeljo 19. novembra ob 16. uri (10 zborov).

Vsi prijatelji zborovske pesmi toplo vabljeni! Vstopnina za en nastop: odrasli 300 lir, mladina 200 lir.

Obakrat bo deloval buffet z jedajo in pijačo.

XI. memorial »M. Filej«

Turnir odbojke. Prihodnjo soboto 18. novembra se bo začel ženski odbojarski turnir v okviru memoriala »M. Filej«. Vpisale so se štiri ekipe: Sovodnje A in B, Hrast in Steverjan. Tekme bodo na igrišču Olimpije pri Katoliški domu s pričetkom ob 16. uri. V primeru dežja bo turnir v telovadnici.

Turnir moške odbojke se bo vršil kasneje.

Širite »Katoliški glas«

DAROVI

Za Zavod sv. Družine: upokojeni duhovnik, Gorica, 150.000; N. N. 100.000; Karmela Milost 4.000; N. N. 1.000; N. N., Rupa, 5.000 lir. Vrli Podgorci so nam za zihvalno nedeljo pripeljali okusno okrašen voz, poln raznih poljskih pridelkov in še dodali 21.500 lir; v ponedeljek zvečer pa so se oglasili za vse dobro vneti Standerči prav tako z obloženim vozom. Naj vsem dobri Bog tisočero povrne!

Namesto cvetja na grob. pok. Marije Devetak s Peči darujejo brata, sestra in nečaki Florenin po 5.000 lir za Zavod sv. Družine, Alojzijeve in za cerkev na Peči.

Za Alojzijeve: M. Stanič v spomin na pok. sina Cvetka 10.000 lir; kmetovalci iz Standreža ob zahvalni nedelji krompir, cvetačo in razno zelenjavo.

Namesto cvetja na grob pok. Ljudmille Terčon darujeta družini Pertot in Callierotti v tiskovni sklad Katoliškega glasa in za Zavod sv. Družine v Gorici po 5.000 lir.

Za Marijin dom v ul. Risorta v Trstu: Bernarda v počastitev spomina umrle Ljudmille Terčon 5.000 lir.

Za cerkev na Opčinah: namesto cvetja na grob pok. Alojzija Daneu darujejo A. Sosič 2.000, Bernard Sosič 2.000, Erminija in Ivan Kale 10.000, Pepka in Mario Dolenc 10.000; Vremec Leopolda, mesečni prispevek, 2.000; N. N. v spomin pok. g. Jožeta Vidmarja ob peti obletnici smrti 5.000; sestra v spomin na brata Milana in Pepeta Dolenc 6.000; N. N. 2.000; družina Daneu v spomin na pok. moža in očeta Alojza 20.000 lir.

Za cerkev na Banah: Ban Karolina v spomin ob 6. obletnici sestre Viktorije por. Budai 1.000; Ban Karolina namesto cvetja na grob pok. Lidije Vidau 1.000 lir.

Za cerkev na Ferlagah: Ferluga Pijerina 1.000 lir.

Za misijonarja Stanta: N. N. iz Rupe v spomin na pok. Rožo Cučat 5.000; N. N. iz Rupe 5.000; nabirka v Rupe in na Peči 60.000 lir.

Vsem plemenitim darovalcem Bog povrni, rajnim pa daj večni pokoj.

Poročila: 7.15 (samo ob delavnikih), 8.15, 11.30 (samo ob delavnikih), 13.15, 14.15, 17.15 (samo ob delavnikih), 20.15 in 23.15.

Dejstva in mnenja: 14.30 (samo ob delavnikih).

Sport: (dnevno) ob 20.00 uri.

Spored od 19. do 25. novembra 1972

Nedelja: 9.00 Sv. maša iz župne cerkve v Rojanu. 11.15 Mladinski oder: »Copeke«. 12.00 Nabožna glasba. 12.15 Vera in naš čas. 12.30 Nepozabne melodije. 13.00 Kdo, kdaj, zakaj... 15.45 Popoldanski koncert. 17.00 »Na domu gospoda Sloopa«. Drama. 19.25 Kratka zgodovina ital. popevke. 20.30 Sedem dni v svetu. 20.45 Pratika. 22.10 Sodobna glasba.

Ponedeljek: 11.40 Radio za šole. 12.00 Opoldne z vami. 14.15 Pregled slov. tiska v Italiji. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost... 18.30 Radio za šole. 18.50 Klavirski koncerti. 19.10 Odvetnik za vsakogar. 20.35 Slovenski razgledi.

Torek: 11.35 Pratika. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost... 18.30 Komorni koncert. 19.10 Anton Hribar Korinjski: »Knez Ljudevit«. 19.25 Za najmlajše. 20.35 G. Rossini: »Italijanka v Alžiru«. Opera.

Sreda: 11.40 Radio za šole. 12.00 Opoldne z vami. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost... 18.30 Radio za šole. 19.10 Higiena in zdravje. 19.20 Zbori in folklor. 20.35 Simfonični koncert.

Četrtek: 11.35 Slovenski razgledi. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost... 18.30 Slovenski ljudski plesi. 19.10 Ob stoletnici Mazzinijeve smrti. 19.25 Za najmlajše. 20.35 »Mož z rdečim plaščem«. Dramatiziran roman.

Petek: 11.40 Radio za šole. 12.00 Opoldne z vami. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost... 18.30 Radio za šole. 18.50 Sodobni slovenski skladatelji. 19.10 Liki iz naše preteklosti: »Ivan Rendič«. 19.20 Zbori in folklor. 20.35 Gospodarstvo in delo. 20.50 Vokalno instrumentalni koncert.

Sobota: 11.35 Poslušajmo spet. 15.45 Avtoradio. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost... 18.30 Koncertisti naše dežele. 19.10 Pod farnim zvonom župne cerkve v Rupe. 19.40 Revija zborovskega petja. 20.35 Teden v Italiji. 20.50 »Snubce«. Radijska igra. 21.30 Vaše popevke. 22.30 Zab. glasba.

★

Za Marijin dom v Rojanu: Pina P. v spomin umrle Pavle Pečar 5.000 lir.

OGLASI

Za vsak mm višine v širini enega stolpca: Trgovski 70 lir, osmrtnice 100 lir, k temu dodati 8% davek za registrski urad.

Odgovorni urednik: msgr. dr. Fr. Močnik
Tiska tiskarna Budin v Gorici

Izdaja Katoliško tiskovno društvo

Potujete v RIM - Italijo?

Ne pozabite obiskati slovenskih hotelov

Hotel BLED in Hotel DANIELA

00185 ROMA - tel. 777102 - 7579941
Via S. Croce in Gerusalemme, 40

00185 ROMA - tel. 750587 - 771051
Via Luzzatti, 31

Lastnik: Vinko Levstik

Zmogljivost 85 sob, 150 ležišč. - Vse sobe s privatno kopalnico, telefonom, radiofilodifuzijo, klimatskimi napravami - Nova slovenska restavracija. Osebe pretežno slovensko. - Počutili se boste kot doma. Dobrodošli!